

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

Bakalárske kombinované štúdium
2009 – 2012

BAKALÁRSKA PRÁCA

Miriám Hulajová

**Vyhodnotenie lokalizačných predpokladov v cestovnom
ruchu Trenčína a okolia**

Praha 2012

**Vedúci bakalárskej práce:
RNDr. Antónia Dvoranová**

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined (Part time) Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Miriam Hulajová

**Evaluation of localization conditions of the tourism in
Trencin and its surroundings**

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
RNDr. Antónia Dvoranová

Prehlásenie

Čestne prehlasujem, že predložená bakalárska práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktorú som vypracovala sama pod odborným vedením RNDr. Antónie Dvoranovej. Použitá literatúra a zdroje, z ktorých som čerpala v práci riadne citujem a sú uvedené v použitej literatúre.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Trenčianskej Turnej dňa 27.02.2012

Miriám Hulajová

Pod'akovanie

Chcela by som sa poďakovať svojej vedúcej bakalárskej práce RNDr. Antónii Dvoranovej za jej pripomienky a odborné vedenie, za pomoc a rady pri spracovaní bakalárskej práce s názvom „Vyhodnotenie lokalizačných predpokladov v cestovnom ruchu Trenčína a okolia“.

Anotácia

Bakalárska práca sa zaoberá rozvojom cestovného ruchu vo vymedzenej oblasti. Hlavnou myšlienkou práce je zhodnotiť a analyzovať lokalizačné predpoklady vymedzeného územia Trenčín a okolie, a pôsobiacich činiteľov vplývajúcich na atraktivitu oblasti. V práci je využitá dostupná odborná literatúra týkajúca sa rozpracovaných oblastí v jednotlivých kapitolách. Prvá kapitola definuje základné pojmy ako cestovný ruch, predpoklady rozvoja CR, lokalizačné predpoklady, región. Druhá kapitola vymedzuje územie a polohu, a to konkrétne Trenčín a okolie. Tretia opisuje lokalizačné predpoklady vymedzeného územia. Štvrtú kapitolu tvorí SWOT analýza na základe, ktorej sa v piatej kapitole uvádzajú návrhy na zlepšenie rozvoja cestovného ruchu vo vymedzenej oblasti.

Kľúčové slová

cestovný ruch, kultúrno-historické predpoklady, lokalizačné predpoklady, okres, podnebie, predpoklady rozvoja CR, rastlinstvo, región, reliéf, SWOT analýza, vodstvo, vymedzené územie, živočíšstvo

Annotation

Bachelor thesis deals with the development of tourism in a selected area. The main goal of this bachelor thesis is to evaluate and analyse the tourism location conditions and influence of the other factors affecting the attractiveness of the selected area and its surroundings. In my work is used specialistic literature connected in fields of four theoretical chapters. The first chapter defines basic terms like tourism, tourism development, tourism location condition, region. The second chapter describes the position of the selected area what exactly is trencin and its surroundings. The third chapter defines the tourism location conditions of the selected area. The fourth chapter is dedicated to SWOT analysis. The results of SWOT analysis are used in the fifth chapter in which we describe the proposals for improving the tourism development in the selected area.

Key words

tourism, cultural and historical conditions, localization conditions, district, climate, assumptions of the tourism development, flora, region, relief, SWOT analysis, waters, the selected area, fauna

OBSAH

ÚVOD	8
1. VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV	10
1. 1 Cestovný ruch.....	10
1. 1. 1 Druhy cestovného ruchu.....	10
1. 1. 2 Formy cestovného ruchu	11
1. 2 Okres.....	12
1. 3 Región.....	12
1. 4 Predpoklady rozvoja cestovného ruchu.....	12
1. 4. 1 Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu	13
2. VYMEDZENIE A POLOHA ÚZEMIA TRENČÍNA A OKOLIA	18
2. 1 Celkové vymedzenie oblasti.....	18
2. 2 Vývoj CR v Trenčíne a okolí	20
3. LOKALIZAČNÉ PREDPOKLADY CESTOVNÉHO RUCHU TRENČÍNA A OKOLIA	22
3. 1 Prírodné predpoklady	22
3. 1. 1 Reliéf	22
3. 1. 2 Podnebie	24
3. 1. 3 Vodstvo.....	24
3. 1. 4 Rastlinstvo	25
3. 1. 5 Živočíšstvo	26
3. 2 Kultúrno-historické predpoklady	27
3. 2. 1 Pamiatky	27
3. 2. 2 Spoločenské podujatia	35
3. 3 Stav a využitie lokalizačných predpokladov pre CR	37
3. 3. 1 Športovo-turistický cestovný ruch.....	38
3. 3. 2 Kúpeľno-liečebný cestovný ruch	40
3. 3. 3 Rekreačný cestovný ruch.....	40
3. 3. 4 Poľovnícky a lovecký cestovný ruch	41
3. 3. 5 Incentívny cestovný ruch.....	41
3. 3. 6 Zážitkový cestovný ruch	41
3. 3. 7 Kultúrno-poznávací cestovný ruch.....	42
4. SWOT ANALÝZA HODNOTENÉHO ÚZEMIA	43
5. NÁVRHY NA ZLEPŠENIE ROZVOJA CR V TN A OKOLÍ NA ZÁKLADE LOKALIZAČNÝCH PREDPOKLADOV	47
ZÁVER	50
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	51
ZOZNAM TABULIEK	54

ÚVOD

Cestovný ruch sa v posledných rokoch zaraďuje medzi najdynamickejšie sa rozvíjajúce ekonomické odvetvie. Významne pôsobí nielen na rozvoj ostatných hospodárskych odvetví, ale aj na rast zamestnanosti, na zlepšovanie kvality ubytovacích a stravovacích zariadení, technickej infraštruktúry, na utváraní prírodných a kultúrno-historických predpokladov. Cestovanie patrí medzi základné potreby ľudí a stalo sa bežnou súčasťou životného štýlu. Čoraz častejšie týmto spôsobom ľudia trávia voľný čas. Je to aktívny oddych nielen pre mladých, ale aj starších, a to nielen počas leta, ale aj počas zimy. Cestovný ruch je jedno z najperspektívnejších odvetví hospodárskej činnosti, a preto môžeme povedať, že sa stáva fenoménom 21. storočia.

V súčasnosti je cestovný ruch vystavený tvrdej medzinárodnej a regionálnej konkurencii, ktorá kladie vysoké nároky na kvalitu a komplexnosť poskytovaných služieb. Domáci cestovný ruch je významnou súčasťou spotreby obyvateľstva, ako aj formou jeho regenerácie a upevňovania zdravia. Súčasne prispieva aj všeobecnej vzdelanosti, výmene skúseností a rozhladenosti, umožňuje sociálne kontakty a má vplyv na úroveň spokojnosti občanov. Slovensko je krajina s vysokým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu, pretože disponuje s kultúrno-historickými a prírodnými predpokladmi, ktoré však nie sú dostatočne známe a zhodnotené. Cestovný ruch sa realizuje v geografickej sfére a tú tvorí prírodné prostredie (reliéf, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo) a prostredie vytvorené činnosťou človeka. Bakalárska práca sa preto zameriava na vyhodnotenie lokalizačných predpokladov vymedzeného územia pre rozvoj cestovného ruchu, a to konkrétne Trenčín a jeho okolie. Vymedzené územie je nesmierne bohaté na prírodné krásy, kultúrno-historické pamiatky, nachádzajú sa tu rekreačné, kultúrne, kúpeľné zariadenia, a koná sa tu množstvo významných medzinárodných festivalov. Všetky spomenuté aspekty predurčujú územie, ako jedno z atraktívnejších území na Slovensku.

Cieľom práce je analyzovať a zhodnotiť lokalizačné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu Trenčína a jeho okolia, a pôsobiacich činiteľov vplývajúcich na atraktivitu oblasti. Prvá kapitola sa zaoberá definovaním základných pojmov. Druhá

kapitola vymedzuje polohu riešeného územia a jeho charakteristiku. Tretia sa zaoberá analýzou vymedzeného územia, a tu sú opísané prírodné a kultúrno-historické predpoklady, a následne konkrétne stav a využitie týchto predpokladov. V štvrtej kapitole sa pokúsime zistiť na základe SWOT analýzy, aké sú možnosti rozvoja CR v TN, vyvodenie silných a slabých stránok a celkové zhodnotenie potenciálu oblasti. Poslednú kapitolu tvoria návrhy na zlepšenie kvality a rozvoja cestovného ruchu vo vymedzenom území.

Dúfame, že bakalárska práca poskytne dostatočný prehľad na problematiku rozvoja cestovného ruchu vo vymedzenom území a zároveň poslúži aj ako zdroj informácií o atraktivitách, ktoré sa v tejto oblasti nachádzajú a vplývajú na rozvoj cestovného ruchu.

1. VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

1. 1 Cestovný ruch

Cestovný ruch sa môže definovať ako odvetvie zahŕňajúce súbor činností, ktoré sú zamerané na cestovanie a následný pobyt. Čo znamená, že cestovný ruch je súbor aktivít, ktoré uspokojujú potreby človeka súvisiace s cestovaním mimo jeho trvalého bydliska a to bez rozdielu či cestuje za oddychom, zábavou alebo je na služobnej ceste.¹

Kaspar vo svojom diele definuje cestovný ruch ako „*súhrn vzťahov a javov, ktoré vyplývajú z cestovania alebo pobytu osôb, pričom miesto pohybu nie je hlavným ani trvalým miestom bývania a zamestnania*“.²

Ďalšia definícia chápe cestovný ruch ako „*ľudské aktivity, ktoré vytvárajú spojenie medzi ľuďmi bez geografických hraníc štátov. Zahrňuje dočasné premiestnenie ľudí do iného regiónu, krajiny alebo kontinentu, s cieľom uspokojiť ich rozličné potreby*“.³

1. 1. 1 Druhy cestovného ruchu

Cestovný ruch sa môže rozdeliť do viacerých kategórií, aj napriek tomu, že jeho podstata uspokojiť špecifické potreby účastníkov cestovného ruchu sa nemení. Na základe priestoru, kde k realizácii cestovného ruchu dochádza môžeme hovoriť o domácom a zahraničnom cestovnom ruchu.

Domáci cestovný ruch: predstavuje cestovanie a pobyt domáceho obyvateľstva vo vlastnej krajine. To znamená, že účastník cestovného ruchu uspokojuje svoje potreby vo vlastnom štáte.

¹ NOVACKÁ, E. a kol.: *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. Bratislava: Ekonóm, 2010. s. 9

² KASPAR: *Základy cestovného ruchu*. EF UMB: Banská Bystrica, 1995. s.10

³ MILL, Robert: *The Tourism System*. Toronto: Prentice-Hall International Editions, 1992. s. 7

Zahraničný cestovný ruch: je spojený s cestovaním a pobytom obyvateľov určitého štátu v zahraničí. To znamená, že účastník cestovného ruchu prekračuje štátnu hranicu, aby uspokojil svoje potreby v inom štáte.

Môže byť:

- zahraničný príjazdový = incoming, je realizovaný pre zahraničných účastníkov cestovného ruchu na území nášho štátu
- zahraničný výjazdový = outgoing, je organizovaný na vycestovanie našich občanov do iného štátu⁴

1. 1. 2 Formy cestovného ruchu

Potreby účastníka cestovného ruchu majú svoju charakteristiku, ktorá sa premieta v osobitných požiadavkách na dosiahnutie daného úžitkového efektu. To je rozhodujúci činiteľ pomocou, ktorého rozlišujeme jednotlivé formy. Formy cestovného ruchu vystihujú podstatu cestovného ruchu, požiadavky účastníkov, spôsob realizácie pri zabezpečení služieb a uspokojovaní potrieb. V praxi sa stretávame najmä s kombináciu týchto foriem:

- rekreačný
- kultúrno-poznávací
- kúpeľno-liečebný
- športovo-turistický
- poľovnícky
- vidiecky
- incentívny (kongresový, náboženský)
- zážitkový
- nákupný
- vesmírny
- trvaloudržiateľný (ekoturizmus)⁵

⁴ NOVACKÁ, E. a kol.: *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. Bratislava: Ekonóm, 2010. s. 11

⁵ NOVACKÁ, E. a kol.: *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. Bratislava: Ekonóm, 2010 s. 16

1. 2 Okres

Tvorí najmenšie administratívne jednotky Slovenska. V súčasnosti však funguje iba ako štatistická jednotka. Tvorí ho obce, ktoré sa skladajú z katastrálnych území.

1. 3 Región

Asi najvšeobecnejšou definíciou regiónu je, že je to územie vymedzené na základe spoločných znakov. S touto definíciou sa stotožňuje aj autor Demek, ktorý vo svojom diele definuje región ako *„územie, ktoré sa súborom vlastností, stavov a javov odlišuje od susedných oblastí, pričom táto jednotka je objektívnou podmienkou a zákonným výsledkom vývoja daného územia“*.⁶

Pojem región má niekoľko definícií a definuje ho aj zákon, presnejšie zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Tu definícia znie, že región je územne vymedzený priestor na tvorbu a uskutočňovanie regionálnej a štrukturálnej politiky na úrovni druhého stupňa alebo tretieho stupňa podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek.

1. 4 Predpoklady rozvoja cestovného ruchu

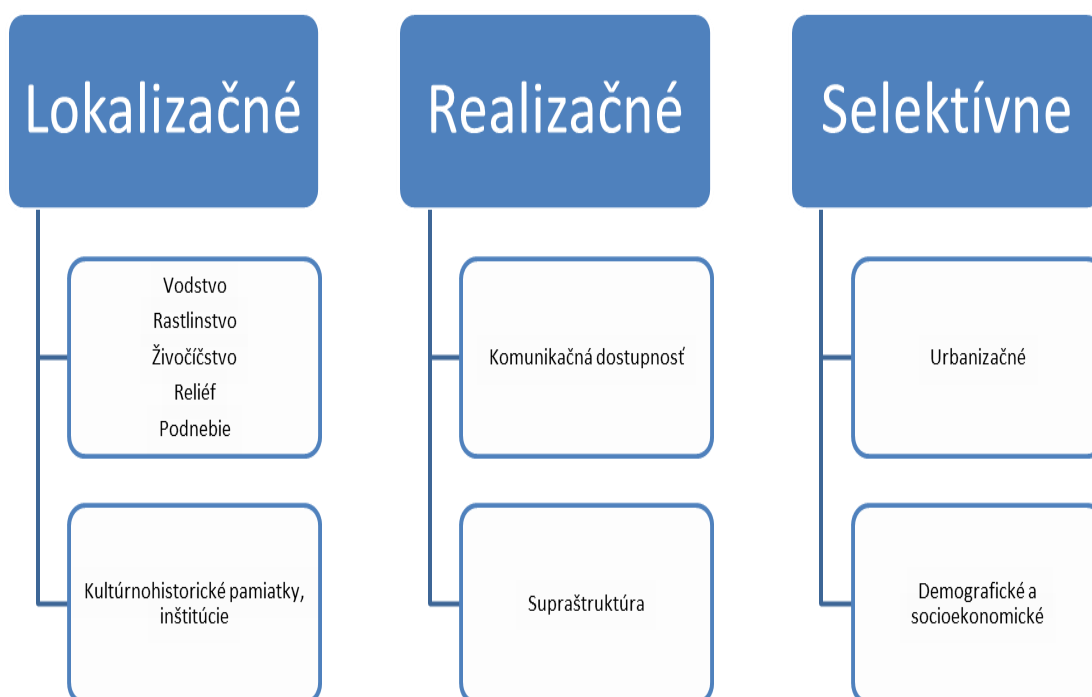
Prostredie, kde sa cestovný ruch realizuje je veľmi rozmanité. Pravdou je, že vyhľadávanie regiónu turistami závisí najmä od kvality a atraktivity jeho prostredia a poskytovaných služieb. Posudzovanie predpokladov rozvoja cestovného ruchu v ľubovoľnom regióne je potrebné z viacerých hľadísk. Podstata takéhoto prístupu spočíva v tom, že sa zisťuje akú úlohu hrajú jednotlivé prvky pri určovaní miesta výskytu cestovného ruchu, jeho intenzity, časového priebehu aj skupín účastníkov. Na

⁶ DEMEK, Jaromír: *Úvod do štúdia teoretickej geografie*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987. s. 242

základe týchto kritérií rozdelil Mariot súbor predpokladov rozvoja cestovného ruchu na 3 skupiny:

- lokalizačné
- realizačné
- selektívne⁷

Tab. 1: Schematické znázornenie predpokladov rozvoja cestovného ruchu

Zdroj: MARIOT, Peter: *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. s. 88 (upravené)

1. 4. 1 Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Naša bakalárska práca sa zamerala práve na túto skupinu predpokladov a preto je podľa nášho názoru nutné ju presnejšie zadefinovať. Lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu sú primárny potenciál krajiny a sú dôležitým faktorom účasti

⁷ MARIOT, Peter: *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. s. 87

potenciálnych návštevníkov cestovného ruchu. To znamená, že k lokalizačným predpokladom zaraďujeme tie predpoklady, ktoré priaznivo určujú atraktivitu krajiny a predstavujú základný predpoklad tvorby ponuky produktu cestovného ruchu. Delia sa na prírodné a kultúrnosprávne predpoklady cestovného ruchu.⁸

Pri hodnotení skupiny lokalizačných predpokladov cestovného ruchu sa vychádza z analýz jej jednotlivých komponentov. Vzhľadom na určité odlišnosti v charaktere a vzťahoch prírodných a kultúrnosprávnych predpokladov cestovného ruchu je vhodné uskutočniť osobitne hodnotenie prírodných a osobitne hodnotenie kultúrnosprávnych a získané výsledky zhrnúť v syntetickom hodnotení lokalizačných predpokladov cestovného ruchu.⁹

1.4.1.1 Prírodné predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Prírodné predpoklady sú výsledkom dlhodobého vzájomného pôsobenia mnohých prírodných javov. Do tejto skupiny predpokladov zaraďujeme najmä tvar terénu, typ podnebia, výskyt povrchových či podzemných vôd alebo rozloženie rastlínstva a živočíšstva. Že ide o dôležitú skupinu, čo sa týka cestovného ruchu nám dokazuje aj fakt, že najobľúbenejšie destinácie cestovného ruchu sú práve na miestach, kde sa stretávajú tie najpriaznivejšie hodnoty spomínaných prírodných činiteľov. Preto aj tejto skupine venujeme v našej bakalárskej práci podstatnú časť.¹⁰

Reliéf môžeme definovať ako činiteľ, ktorého rozmanitosť určuje hlavné oblasti cestovného ruchu. Túto definíciu nám potvrdzuje aj laický pohľad na vzťahy medzi rozmiestnením stredísk cestovného ruchu a danými charakteristikami reliéfu. Veľmi dôležitým faktorom je tu nadmorská výška podľa, ktorej rozlišujeme reliéf na nížiny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny, vysočiny a veľhory. Z hľadiska cestovného ruchu sú nížiny využívané najmä na vidiecky turizmus a agroturistiku. Pahorkatiny sú často

⁸ NOVACKÁ, E. a kol.: *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. Bratislava: Ekonóm, 2010. s. 257

⁹ MARIOT, Peter: *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. s. 94

¹⁰ PLESNÍK, Pavol: *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. Bratislava: Ekonóm, 2008. s. 9

jednotvárne a preto sú málo atraktívne na rozvoj cestovného ruchu. Vrchoviny majú členitejší povrch čo vytvára relatívne priaznivé podmienky na rôzne druhy turistiky, najmä pešiu, cykloturistiku a lyžiarsku. Hornatiny vzhľadom na výškové rozdiely vytvárajú priaznivé podmienky na rekreačné lyžovanie. Pre vysočiny sú typické územia s členitým povrchom s nadmorskými výškami do 1500 m. Kvôli členitému reliéfu sú mnohé miesta ťažko prístupné a sú atraktívne najmä pre vysokohorských turistov a lyžiarov. Reliéf ako momentálny stav zemského povrchu je tvorcom najzákladnejších črt krajiny a je zároveň aj najvýznamnejším prvkom z hľadiska vnímania prostredia človekom.¹¹

Podnebie môžeme definovať ako dlhodobý prejav počasia na určitom mieste. Na podnebie vplýva zemepisná šírka, nadmorská výška, vzdialenosť od oceána. Vplyvom týchto činiteľov rozpoznávame 7 typov podnebných pásiem a to rovníkové, subrovníkové, tropické, subtropické, mierne, subarktické a arktické. Vlastnosti každého pásma predurčujú danú oblasť poskytovať určitý druh cestovného ruchu. Napríklad, rovníkové podnebné pásmo je typické vysokými teplotami a vysokou vlhkosťou vzduchu, dážď je tu na dennom poriadku. Preto rovníkové pásmo nie je priaznivé pre rozvoj cestovného ruchu. Už priaznivejšie predpoklady na rozvoj cestovného ruchu má subrovníkové pásmo. Počasie je tu suchšie, ale zima je daždivá a chladná. Tropické pásmo je charakteristické suchým a horúcim podnebím ani v chladnejšom polroku tu teplota neklesá pod 26 stupňov a preto sú tieto oblasti málo využívané v cestovnom ruchu. Na druhej strane veľmi priaznivé podmienky pre cestovný ruch poskytuje subtropické pásmo. Sú tu suché a teplé letá a chladnejšie zimy. Faktom je, že v tomto pásme sa nachádzajú najvýznamnejšie oblasti cestovného ruchu. V miernom pásme sa striedajú rovnako dlhé ročné obdobia. V letnom období sa využíva prevažne na rekreačné pobyty a v zimnom období pobyty spojené so zimnými športmi. Posledné dve pásma sa vyznačujú dlhými a studenými zimami a krátkymi letami. Kvôli nízkym teplotám tu nie je rozvinutý cestovný ruch, ale turistov láka efekt polárnych nocí a dní. Aj keď podnebie netvorí predpoklad rozvoja cestovného ruchu, ale na druhej strane zvyšuje a znižuje možnosť rôznych aktivít v cestovnom ruchu.¹²

¹¹ MARIOT, Peter: *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. s. 94-95

¹² PLESNÍK, Pavol: *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. Bratislava: Ekonóm, 2008.

Vodstvo tvorí zemskú hydrosféru, kde zahŕňame oceány, jazerá, rieky, ľadovce, podpovrchovú vodu. Prevažnú časť tejto hydrosféry viac ako 96% tvorí takzvaná slaná voda, iba necelé 1% je sladká voda.

Vodstvo patrí k najvýznamnejším lokalizačným predpokladom cestovného ruchu. Faktom je, že v blízkosti vodných plôch sa nachádzajú najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu. Potrebné je, aby tá voda v blízkosti rekreačných zariadení bola čistá. Pretože znečistenie vody môže výrazne znížiť návštevnosť. Pri návšteve prímorských destinácií okrem čistoty je dôležitý aj charakter pobrežia. Piesočnaté pláže s miernym vstupom do mora sú atraktívne pre širokú vrstvu turistov. Kamenisté pláže už nie sú také pohodlné, a preto sú menej atraktívne. Najmenej vyhľadávané sú skalnaté pláže. Ďalšou skupinou vodstva sú minerálne vody. V súčasnosti zohrávajú významnú rolu v cestovnom ruchu.¹³

Rastlinstvo a živočíšstvo neovplyvňuje cestovný ruch až v takej miere ako ostatné lokalizačné predpoklady. Vo väčšine prípadov iba podčiarkuje charakter krajiny. Sú však výnimočné prípady kedy sa rastlinstvo a živočíšstvo stávajú cieľom turizmu, ako napríklad národný park Serengeti v Afrike. Z ríše zvierat je dôležitý prvok cestovného ruchu poľovníctvo a rybárstvo.

1.4.1.2 Kultúrnosprávne predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Kultúrnosprávne predpoklady sa môžu definovať ako objekty, ktoré vznikli tvorivou činnosťou človeka. Viazu sa takmer vždy na sídla takže môžeme povedať, že majú bodový charakter. Dlhodobý vývoj a tradície spoločnosti sa často odrážajú v architektonických pamiatkach, ktoré tvoria samostatnú skupinu atraktivít v cestovnom ruchu. Ich vplyv a využitie v cestovnom ruchu je daný najmä ich vekom, zvláštnosťou a výnimočnosťou. Toto je jeden z dôležitých faktorov pri návšteve a poznávaní regiónu.

s. 14-15

¹³ PLESNÍK, Pavol: *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. Bratislava: Ekonóm, 2008. s. 11

Kultúrnosprávne predpoklady cestovného ruchu podporujú rozvoj cestovného ruchu iba v určitých lokalitách. Táto skutočnosť podmieňuje vznik siete lokalít s priaznivými predpokladmi pre rozvoj cestovného ruchu. Svojím charakterom sa líšia od svojich predpokladov, a tým ovplyvňujú členenie územia. Rozdielom jednotlivých atraktivít môžeme rozdeliť kultúrnosprávne predpoklady na:

a) Kultúrnohistorické pamiatky:

- architektonické pamiatky – hrady, zámky, kaštiele, kostoly, kláštory
- archeologické náleziská
- umelecko-výtvarné diela
- folklór – a to nielen hmotný, ale najmä duchovný ako piesne, zvyky, tradície
- kultúrno-osvetové zariadenia – divadlá, galérie, skanzeny

b) Spoločenské podujatia¹⁴

¹⁴ PLESNÍK, Pavol: *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. Bratislava: Ekonóm, 2008. s. 17

2. VYMEDZENIE A POLOHA ÚZEMIA TRENČÍNA A OKOLIA

2. 1 Celkové vymedzenie oblasti

V našej bakalárskej práci budeme pracovať s územím, ktoré zahŕňa celú plochu okresu Trenčín a okresu Nové Mesto nad Váhom. Rozloha vymedzeného územia je 1255 km² a žije tu približne 177 987 obyvateľov. Počtom obyvateľov majú prevahu ženy nad mužmi. Najvyšší bod územia sa nachádza vo výške 1042 m n.m. a najnižší bod územia leží vo výške 165 m n.m. Nami skúmané územie sa tiahne v severozápadnej časti Slovenskej republiky. Celú dĺžku západnej časti vymedzeného územia tvorí štátna hranica s Českou republikou, ktorá ponúka veľké možnosti pre rozvoj cezhraničnej spolupráce vo všetkých oblastiach hospodárskeho, kultúrneho a spoločenského života.

Z geografického hľadiska sa vymedzené územie rozprestiera na častiach Vonkajších flyšových Karpát a Podunajskej nížine. Z Vonkajších Karpát sem zasahujú Biele Karpaty, Javorníky, Myjavská pahorkatina a Považské Podolie, z Fatransko-tatranskej oblasti Malé Karpaty, Považský Inovec, Strážovské Vrchy a z Podunajskej nížiny Podunajská pahorkatina. Jadro tvoria Trenčianska a Ilavská kotlina, cez ktoré sa tiahne najdlhšia slovenská rieka Váh. Sú to zníženiny pretiahnuté z juhozápadu na severovýchod pozdĺž toku Váhu. Ich tvar podmienili dva základné faktory – tektonické pohyby, ktoré ich vymedzili príslušným pohoriam a činnosť Váhu. Obidve kotliny sú súčasťou Považského Podolia. Na severozápade prechádzajú do členitejšieho vyššieho Bielokarpatského podhoria, ktoré sa tiahne pozdĺž úpätia Bielych Karpát. Južne ležiaca Trenčianska kotlina na východe susedí s Považským Inovcom, na severovýchode so Strážovskými vrchmi a tie tvoria východnú hranicu Ilavskej kotliny. Obidve kotliny majú spoločné znaky. Najnižšie polohy tvorí koryto rieky Váh.¹⁵

¹⁵ HANUŠIN, Ján: *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. Bratislava: Dajama. 2005. s. 6-12

Dná kotlín tvoria hrubé hlinité, štrkové a piesočné riečne náplavy. Okrem považských kotlín juhovýchodná časť skúmaného územia zasahuje aj do severnej časti Nitrianskej pahorkatiny, ktorá je výbežkom Podunajskej nížiny, nazývanej Trenčianske Záhorie. Na západe väčšinu územia zaberajú Biele Karpaty s viacerými kopaničiarskymi sídlami. Na východe sú to Strážovské vrchy a na juhu dominuje Považský Inovec. Údolie Váhu priaznivo vplývalo na osídlenie vymedzeného územia v minulosti a na rozvoj poľnohospodárstva a priemyslu. Dobré komunikačné podmienky výrazne ovplyvnili štruktúru a počet obyvateľstva.¹⁶

Priemyselným centrom vymedzeného územia je mesto Trenčín. Počtom obyvateľov dlhé roky okupuje pozíciu ako deviate najväčšie mesto na Slovensku. Najmä pre svoju strategicky výhodnú polohu sa Trenčín stal významným strediskom obchodu, hospodárstva a kultúry už v minulosti. Ako dokazujú významné nálezy, oblasť Trenčína bola osídlená už v dobe kamennej. Takže Trenčín, pôvodne Laugarício, patrí nielen medzi najväčšie, ale aj medzi najstaršie mestá Slovenska. Možno vďaka rozmachu oblasti už od doby kamennej, tu majú mnohé známe inštitúcie a spoločnosti svoje pobočky, kde našlo prácu mnoho ľudí, nielen priamo z Trenčína. Dlhoročnú tradíciu v meste majú výstavy a veľtrhy na výstavisku, a vďaka nim je mesto známe aj ako „mesto módy“. Na výstavisku sa však konajú nielen výstavy módy, ale aj výstavy psov, veľtrh Záhradkár, veľtrh kozmetiky alebo zdravého životného štýlu. Okrem statusu mesto módy, sa Trenčín určite zaraďuje aj medzi najkrajšie historické mestá Slovenska. Z historických a kultúrnych pamiatok návštevníkov Trenčína určite upúta Trenčiansky hrad, ktorý sa nachádza priamo v centre, a teda je viditeľný zo všetkých kútov mesta. Významné postavenie v meste Trenčín majú aj kultúrno-spoločenské podujatia. Za všetky spomenieme festival Pohoda, ktorý priťahuje nielen návštevníkov zo všetkých oblastí Slovenska, ale aj zahraničia. Môžeme teda povedať, že Trenčín je mesto kultúry, obchodu, športu, zábavy a pohody.¹⁷

¹⁶ HANUŠIN, Ján: *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. Bratislava: Dajama. 2005. s. 6-7

¹⁷ SLOBODA, Martin: *Trenčín – obrázkový sprievodca*. Bratislava: MS AGENCY. 2005. s. 8-9

2. 2 Vývoj CR v Trenčíne a okolí

Ako už bolo spomenuté, Trenčín patrí k najstarším mestám na Slovensku. Dôležité archeologické náleziská potvrdili, že Trenčín bol obývaný už v dobe kamennej. Z tejto doby pochádza aj jedna z najznámejších pamiatok Trenčína, a to je nápis na Trenčianskej skale. V roku 179 p.n.l. rímske légie, pod vedením Marka Aurélia, vyhrali nad vojskami Kvádov. Toto obdobie a víťazstvo Rimanov nám pripomína pamätná doska na Trenčianskej skale. V roku 1111 bol postavený Trenčiansky hrad, ktorý je dnes kultúrnou pamiatkou Trenčína a dominantou celého vymedzeného územia. Faktom je, že najväčší rozmach dosiahlo mesto za vlády Matúša Čáka Trenčianskeho, nazývaného aj Pán Tatier a Váhu. Pod jeho vládou získalo mesto množstvo výsad a práv. Napríklad, v roku 1324 bola mestu udelená výsada oslobodenia od platenia daní. V roku 1412 bol Trenčín povýšený kráľom Žigmundom na slobodné kráľovské mesto, čo jeho obyvateľom prinieslo iba ďalšie výhody a výsady a Trenčín bol zaradený medzi najznámejšie mestá vtedajšieho Uhorského kráľovstva. No už v roku 1528 obsadili Trenčín vojská Ferdinanda I. Habsburgského. Mesto bolo vypálené, zničené. Nebol to však jediný nájazd, ktorému muselo mesto počas niekoľkých storočí odolať. O pár rokov neskôr mesto pustošili vojská Tatárov, hajdúsov či vojská Gabriela Bethlena. Mesto tiež muselo bojovať proti povodniam ako aj požiarom a neskôr, v roku 1710, aj proti morovej epidémii. Toto obdobie však neprinieslo mestu iba samé pohromy, ako by sa mohlo zdať. Tieto roky sa stali pre Trenčín taktiež obdobím rozmachu umenia a kultúry. Od polovice 16. storočia sa tu usadili prví takzvaní „novokrstenci“, ktorí podnietili vznik neskôr charakteristickej trenčianskej majolike. Neskôr sa tu usadili jezuiti a piaristi, vďaka ktorým patril Trenčín už v minulosti k najvýznamnejším hudobným centráм na Slovensku. Tento status si mesto zachovalo až do dnešného dňa. V 19. storočí, v ktorom sa dokončila stavba Považskej železnice, sa stal Trenčín dôležitým priemyselným a obchodným centrom. Po 2. svetovej vojne mestu už nič nestálo v ceste a začalo sa tu formovať výstavníctvo. Na konci 20. storočia sa začal rozvíjať v Trenčíne priemysel, a taktiež sa začala modernizovať doprava. Rozmach hospodárstva nastal v tejto oblasti až po vzniku Československej republiky, čo bolo v r. 1918. Rozvoj naďalej zaznamenávali i kultúra a školstvo. Vďaka svojej blízkosti troch karpatských priesmykov na križovatke obchodných ciest už v minulosti bol Trenčín

významným centrom celého stredného Považia. Spomenuté fakty z minulosti potvrdzujú, že mnoho ľudí prešlo cez Trenčín a vymedzené územie. Môžeme teda povedať, že to boli začiatky histórie cestovného ruchu.¹⁸

V súčasnosti je odvetvie cestovného ruchu jedným z najdôležitejších faktorov pre rozvoj vymedzeného územia. K rozvoju cestovného ruchu dopomáhajú prírodné podmienky, a to členitosť územia, mierne teplé klimatické podmienky, či rozmanitosť prírodných a kultúrno-historických predpokladov s možnosťou celoročného využitia. Vymedzené územie má bohatú históriu, mnoho významných kultúrno-historických pamiatok a koná sa tu množstvo spoločenských podujatí medzinárodného charakteru. Na vysokej úrovni je tradícia výstavníctva a rozvoj kúpeľníctva. Ďalší dôležitý faktor je výhodná geografická a strategická poloha v rámci Slovenska. Nami vymedzené územie sa nachádza v strede hospodársko-priemyselne silne rozvinutého územia Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina. Ďalší dôležitý faktor je hranica s Českou republikou, kde sa rozvíja cezhraničná spolupráca miest a regiónov. Týmto všetkými faktormi sa územie stáva veľmi atraktívne a zároveň regiónom pre zahraničných a domácich turistov.¹⁹

Môžeme povedať, že potenciál lokality Trenčína a vymedzeného územia je východiskom pre uplatnenie sa nasledovných foriem cestovného ruchu:

- Kultúrno-poznávací (múzeá, galérie, hrady, kultúrne pamiatky)
- Kúpeľno-liečebný
- Incentívny (kongresový, výstavníctvo)
- Športovo-turistický (pešia turistika, cykloturistika, lyžovanie)
- Rekreačný
- Poľovnícky a lovecký
- Zážitkový (adrenalinové aktivity)

¹⁸ <http://www.trencin.sk/historia> 14.12. 2011

¹⁹ <http://slovensko.infoweby.sk/kraje/trenciansky/cestovny-ruch> 07.01.2012

3. LOKALIZAČNÉ PREDPOKLADY CESTOVNÉHO RUCHU TRENČÍNA A OKOLIA

3. 1 Prírodné predpoklady

Z prírodných predpokladov sa uplatňuje predovšetkým reliéf, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo.

3. 1. 1 Reliéf

Vymedzené územie má pestrú terénnu a geologickú tvárnosť. Hlavné oblasti realizácie cestovného ruchu určuje práve rôznorodosť reliéfu. Význam pre kvalitu podmienok rozvoja cestovného ruchu zohráva predovšetkým nadmorská výška územia, výškovú členitosť a expozícia reliéfu, výskyt kontrastných foriem reliéfu, ktoré sú atraktívne z hľadiska CR a estetická hodnota výhľadov do okolia. Do vymedzeného územia zasahujú Vnútorne Západné Karpaty – Fatransko-tatranská oblasť a Vonkajšie Západné Karpaty – Slovensko-Moravské Karpaty.

Tab. 2: Pohoria patriace alebo čiastočne zasahujúce do vymedzeného územia

A: FATRANSKO - TATRANSKÁ OBLASŤ (Vnútorne západné Karpaty)	
MALÉ KARPATY	Čachtické Karpaty
POVAŽSKÝ INOVEC	Vysoký Inovec Nízky Inovec Inovecké predhorie
STRÁŽOVSKÉ VRCHY	Trenčianska vrchovina Basky

B: SLOVENSKO - MORAVSKÉ KARPATY (Vonkajšie západné Karpaty)	
BIELE KARPATY	Javorinská hornatina Beštiny Lopenická hornatina Súčanská vrchovina Kobylináč Bošácke bradlá
MYJAVSKÁ PAHORKATINA	
POVAŽSKÉ PODOLIE	Trenčianska a Ilavská kotlina Podunajská pahorkatina Bielokarpatské podhorie
PODUNAJSKÁ NÍŽINA	Nitrianska pahorkatina

Zdroj: vlastné spracovanie

Územie je charakteristické tým, že ho tvorí prechodné pásmo nížinných pásiem, pahorkatín, až po horské pásmo. Územie je klasické a typické z hľadiska vývoja Západných Karpát. Každá z vývojových štruktúr zasahujúca do vymedzeného územia sa vyznačuje odlišnou geologickou stavbou a iným typom reliéfu. Nachádza sa tu pásmo centrálnych Karpát, bradlové a flyšové pásmo, výbežky Podunajskej nížiny jej pahorkatinných častí, čo spolu tvorí mozaiku povrchových tvarov. Značná časť patrí centrálnemu karpatskému pásmu, to sú Malé Karpaty, Považský Inovec, Strážovské vrchy. Tieto jednotky tvoria najstaršie stavebné jednotky. Ďalšiu časť zaberá pásmo centrálno-karpatského flyšu. Sem zaradíme Myjavskú pahorkatinu, Biele Karpaty a Považské Podolie. Celé pásmo sa líši od prvého povrchovými tvarmi a je to dané geologickou stavbou, tektonikou, odolnosťou hornín a mnohými vnútornými a vonkajšími činiteľmi. Povrchové tvary sú podmienené skôr odolnosťou hornín. Vysoké masívne horské pásma sa viažu na odolnejšie hrubo-lavicové pieskovce, kým nižšie časti rozčlenené s reliéfom sú tvorené menej odolnými ílovcami a bridlicami. Tieto činitele podmieňujú vznik dolín, brázd, kotlín. Najzložitejšiu geologickú

a najpestrejšiu stavbu má bradlové pásmo. Pri vzniku tohto pásma sa uplatnili všetky horotvorné pochody. Toto pásmo najčastejšie budujú útvary druhohôr a paleogénne horniny. Najmenšie územné celky zaberá Podunajská nížina.²⁰

Môžeme povedať, že nami vymedzené územie má pestrú geologickú stavbu a geomorfologickú tvárnosť, ktoré podmieňujú rozvoj ďalších zložiek prírodného prostredia a kladne pôsobia na rozvoj cestovného ruchu.

3. 1. 2 Podnebie

Podnebie je veľmi významný komponent zo skupiny lokalizačných predpokladov pre CR, ktorý priamo alebo nepriamo vplýva na rekreačné aktivity v našom vymedzenom území. Faktory ovplyvňujúce podnebie sú teplota vzduchu, snehová pokrývka, hmla, veternosť a zrážky. Vymedzené územie leží v severnom cípe Západoslovenskej nížiny v tesnom kontakte s pohoriami. Územie patrí do pásma mierneho podnebia, ktoré leží na prechode medzi oceánskym (západoeurópskym) a kontinentálnym (východoeurópskym) pásmom. Územie má priaznivé mikroklimatické pomery s veľkým množstvom slnečných dní. Územie má v doline Váhu nížinný charakter s úrodnou pôdou a dominuje tu rekreačný areál Zelená voda. Zvyšok územia má horský charakter, kde výškový rozsah je od 170 do 1000 m n.m. V nižších polohách patrí územie do teplej, vo vyšších do mierne teplej a v najvyšších do chladnej klimatickej oblasti. Celé vymedzené územie leží v oblasti s priemerným množstvom zrážok za rok 600-700 mm. Priemerná ročná teplota je 8,8 °C a súhrn zrážok 681 mm. Polohy pri Váhu sa vyznačujú značným bezvetrím.²¹

3. 1. 3 Vodstvo

Vodstvo má taktiež veľký význam na rozvoj CR. Rozvoj sezónneho rekreačného CR podporujú povrchové vody. Vo vymedzenej oblasti možno rozdeliť vodstvo na

²⁰ *Spríevodca IV. Západoslovenského tábora ochrancov prírody*, Beckov 1985. s. 46-48

²¹ ŠÍŠMIŠ, Milan a kol.: *Trenčín a okolie*. Bratislava: Vydavateľstvo Obzor, 1974. s. 11

podzemné a minerálne vody. V tejto oblasti je množstvo minerálnych prameňov. Sú to kyselky, sírne pramene a v Trenčianskych Tepliciach svetoznáme sírovodíkovo-sadrovcové termálne pramene. Najvýznamnejšie minerálne pramene sú kyselky pri Kubrej, Kostolnej, Soblahove, v Mníchovej Lehote a Dubodielí. Hlavným tokom územia je rieka Váh s rovnobežným kanálom, na ktorom sú vybudované hydroelektrárne. Rovnobežne s Váhom tečie Dudváh, ktorý pramení v Myjavskej pahorkatine. Pravobežné prítoky sú riečka Súčanka, Orechovský, Zlatovecký a Záblatský potok, z ľavého brehu priberá riečku Tepličku s Opatovským a Kubranským potokom. Pri toku Váhu bola na Ostrove vybudovaná umelá vodná nádrž v rozlohe asi 2 ha. Ďalšou významnou vodnou plochou na rekreáciu je Zelená voda v Novom Meste nad Váhom.²²

3. 1. 4 Rastlinstvo

Územie v dôsledku svojej plochy na rozhraní Podunajskej nížiny a Karpát má veľmi pestrú vegetáciu. V údolí Váhu rásťli pôvodne jaseňovo-dubové a jelšové lužné lesy. V nižších polohách pohorí rásťli dubovo-hrabové lesy. V Považskom Inovci sa na kryštálických horninách vyskytovali kyslomilné dubové lesy. V najvyšších polohách pohorí sa vyskytovali a aj v súčasnosti nachádzajú kvetnaté bukové a jedľové lesy, v oblasti Tematínskych kopcov a Beckovskej brány sa vo väčšom množstve nachádzajú suchomilné dubové lesy s dubom plstnatým a žltkastým, skalnaté bezlesie a vo vyšších polohách vápnomilné bukové lesy. Táto vegetácia sa celé roky mení činnosťou človeka. Dnes je väčšina plôch zmenená na ornú pôdu alebo zastavaná. Po vybudovaní hrádzi došlo k poklesu hladiny spodných vôd. Pôvodné topoľové lesy sa zachovali minimálne len okolo zvyškov ramien. Ostatnú plochu tvoria čierne topole a vrby. Tieto zvyšky drevín sú mimoriadne významné pre vtáctvo v otvorenej poľnohospodárskej ploche. Ďalej sa zachovali duby a v podrade býva množstvo rastlín, ako napríklad jasenec biely, konvalinka voňavá. Na miestach pôvodných dubín vznikli orné pôdy, lúky a pasienky, ktoré sú na miernejších svahoch aj v najvyšších polohách.²³

²² ŠIŠMIŠ, Milan a kol.: *Trenčín, Vlastivedná monografia I*. Bratislava: Alfa, 1993, s. 12-13

²³ *Sprievodca IV. Západoslovenského tábora ochrancov prírody*. Beckov, 1985, s. 68-73

Vplyv rastlínstva na cestovný ruch je rozmanitý a neustále sa mení. Vplýva na estetické aspekty celkového vzhľadu krajiny a súčasne pôsobí ako činiteľ určujúci atraktivnosť krajiny. Ďalší vplyv súvisí s jeho zdravotnými účinkami, a to produkcia kyslíka.

3. 1. 5 Živočíšstvo

Podobne ako rastlínstvo, je aj charakter živočíšstva ovplyvňovaný geomorfologickými a klimatickými pomermi, geologickým podkladom a to priamo alebo nepriamo. Živočíšstvo v našom vymedzenom území je veľmi pestré. Z bezstavovcov sa tu najhojnejšie vyskytujú pavúkovce, mäkkýše a blanokrídlavce. Z hmyzu tu žije modlivka zelená, modráčik slovenský, fúzač dubový. Zo stavovcov sa tu nachádza jašterica zelená, užovka stromová, výr skalný, jazvec obyčajný. Najbohatšie spoločenstvá živočíchov nachádzame v listnatých lesoch, v teplých dubinách s bohatou krovitou a bylinnou etážou. Nachádza sa tu najmä vysoká a diviacia zver, muflónia zver, jazvec lesný, piskor vrchovský. Vymedzené územie je pomerne chudobné na povrchové vody a rieka Váh tečúca cez územie je znečistená. Táto skutočnosť ovplyvňuje aj charakter zoocenóz viazaných na vodné plochy. Napriek nízkej nadmorskej výške tu žije množstvo vysokohorských druhov, ako rak riečny, vážky, vodné chrobáky, skokan zelený, hrabavka škvrnitá. Vodné vtáctvo tvoria kačica divá, lyska čierna, sliepočka vodná, labute, volavky a bociany.²⁴

Živočíšstvo vplýva na rozvoj CR prostredníctvom možnosti pre poľovníctvo, rybolov, či výskyt rezervácii chránenej zveri. Estetickú hodnotu a príťažlivosť vymedzeného územia vytvára aj spev vtákov, pestré farby motýľov ako prirodzený prejav miestnej fauny. To všetko človeka obohacuje o zážitky, má inšpiratívny účinok a prispieva k celkovému psychickému uvoľneniu.

²⁴ *Sprievodca IV. Západoslovenského tábora ochrancov prírody*. Beckov, 1985. s. 79-86

3. 2 Kultúrno-historické predpoklady

K rozvoju cestovného ruchu vo vymedzenom území popri bohatých prírodných predpokladoch napomáhajú aj kultúrno-historické predpoklady. Tvoria ich objekty hnutelných, nehnuteľných, muzeálnych a galerijných zbierok. Zaraďujú sa sem predovšetkým hrady, zámky, kaštiele, kostoly, kaplnky, rôzne prvky ľudovej architektúry a i. Vo vymedzenom území sú významným svedectvom historického vývoja územia. Okrem pamiatok sem zaraďujeme aj inštitúcie a podujatia.

3. 2. 1 Pamiatky

Kultúrne a historické pamiatky sú obrazom formovania, vývoja kultúry mesta a vymedzeného územia. Sú nielen ozdobou, ale taktiež dôkazom udalostí odohrávajúcich sa v dávnej histórii. Medzi významné kultúrno-historické pamiatky v našom vymedzenom území patrí:

Trenčiansky hrad

Je jeden z najstarších hradov na Slovensku. Vznikol na mieste staršieho opevneného hradiska. Spomína sa od roku 1090. A už vtedy bol kráľovským strážnym hradom a strediskom pohraničného komitátu. Hrad tvorí útočištná veža, ktorá po roku 1270 bola nadstavená a rozšírená gotickým tehlovým plášťom. Svojím tvarom a smerom k vrcholu tvorí na Slovensku ojedinelý prvok hradnej architektúry. Postupom času sa na nádvorí pristavovali jednotlivé paláce. Prvý dal vystavať Matúš Čák Trenčiansky, ktorý získal hrad v roku 1302 a vytvoril z neho stredisko svojho rozsiahleho a na kráľovi nezávislého panstva. Najstarším palácom bol zrejme Matúšov palác zo začiatku 14. storočia, z ktorého sa však zachovala iba jedna stena, ktorá dnes tvorí súčasť Barborinho paláca.²⁵

Matúš Čák Trenčiansky bol najmocnejší uhorský magnát, vládol takmer celému Slovensku. Vlastnil takmer 50 hradov a niekoľko žúp. Bral majetky svojich slabších

²⁵ JANOTA, Ľudovít: *Slovenské hrady*. Bratislava: Tatran. 1974, s. 126-128

šľachtických protivníkov, ale raboval i kráľovské domínium a cirkev. Zomrel 18. marca 1321, jeho smrť znamenala rozpad jeho kráľovstva a stala sa základom viacerých legend a povestí. Trenčiansky hrad sa vrátil do majetku uhorskej koruny, čiže kráľa Karola. Túto dobu pripomína gotický Ľudovítov palác, ktorého stavba sa pripisuje synovi Karola Róberta, Ľudovítovi, zvanému aj Svätý, či Veľký. Gotický sloh reprezentuje i Barborin palác, ktorý vraj dal vystavať cisár Žigmund Luxemburský pre svoju druhú manželku Barboru Cellskú. Posledným, tretím palácom na Trenčianskom hrade je Palác Zápoľských, pochádzajúci z obdobia panstva mocnej rodiny Zápoľských. Dal ho v neskorogotickom slohu s prvkami rannej renesancie postaviť zrejme Štefan Zápoľský. Jeho syn, neskorší uhorský kráľ Ján Zápoľský o hrad prišiel zásluhou habsburského vojvodu Johana Katzianera, ktorého vojská hrad obľahli v máji roku 1528. Zápoľsky vyriešili problém jediného zraniteľného miesta hradu, ťahajúce sa cez Brezinu. Doba vlády Štefana Zápoľského zrodila i jednu z najstarších a najkrajších slovenských povestí o Studni lásky. Trenčiansky hrad však nezažil iba vojnu a násilie. Hostil vo svojich múroch korunované hlavy takmer z celej Európy. Výhodná poloha v blízkosti hraníc troch kráľovstiev ho priam predurčovala za miesto diplomatických schôdzok a stretnutí. Od 15. storočia sa kráľovský hrad postupne dostával do rúk šľachtických vlastníkov, či už záložným právom alebo kúpou. Medzi najvýznamnejších patrili Thurzovci, Forgáčovci, tirolský gróf Pirrhuss z Arcu, kráľovský taverník Juraj Zrínsky, Ladislav Popel mladší z Lobkovic, vlastnícky podiel tu mali napríklad Rákociovci a viacerí ďalší. Vpád Turkov na Považie v roku 1663 inicioval posledné spevňovanie obrany hradu. Koncom 18. storočia Trenčiansky hrad definitívne stratil svoj vojenský význam a následne, v roku 1783 odišla i cisárska vojenská posádka. Roku 1790 obrovský požiar takmer zničil mesto, zasiahol devastujúcim spôsobom i hrad. Posledná majiteľka, Iphigenia De Castris D'Harcourt darovala hrad mestu Trenčín v roku 1905. Rekonštrukcia hradu prebieha od roku 1956 dodnes.²⁶

Hrad Beckov

Medzi najvyhľadávanejšie lokality svojou historickou hodnotou patrí obec Beckov, ktorej pýchou je Beckovský hrad, z diaľky viditeľná dominanta regiónu. Zrúcanina

²⁶ SLOBODA, Martin: *Trenčín – obrázkový sprievodca*. Bratislava: MS AGENCY, 2005. s. 28-31

hradu sa vypína na 70 metrov vysokom skalnom brale nad obcou. História hradu láka viacerými povestami a aj preto je vyhľadávanou turistickou atrakciou. Hrad sa spomína už od 13. storočia, kedy jeho vlastníkom bol pán Váhu a Tatier – Matúš Čák Trenčiansky. V tej dobe patril medzi významné hrady v Uhorsku. Najväčší rozvoj zaznamenal v 14. storočí za vlády Ctiborovcov, ktorí z pôvodného gotického hradu postupnými prestavbami a úpravami inšpirovanými talianskym štýlom vytvorili renesančné panské sídlo. Celý hrad bol farebný a to podľa funkčnosti jednotlivých hradieb. Po Ctiborovcoch hrad vlastnil rod Bánffyovcov a po ich smrti hrad vlastnili viaceré šľachtické rodiny. V roku 1729 po požiari sa hrad nepoužíval a začal púštnúť. Pre svoju malebnú krásu bol hrad Beckov vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku a vďaka svojej histórii patrí k najvyhľadávanejším zrúcaninám na Slovensku.²⁷

V súčasnosti je hrad sprístupnený verejnosti, ale len čiastočne, vzhľadom na jeho rekonštrukciu. Vďaka výhodnej polohe je vyhľadávanou turistickou atrakciou. Každoročne sa na hrade konajú hradné slávnosti spojené s dobývaním hradu.

Hrad Čachtice

Je to zrúcanina hradu nachádzajúca sa na našom území. Hrad vznikol v prvej polovici 13. storočia a vždy patril medzi prvé hrady, ktoré tvorili západnú hranicu Uhorska. Preto sa hrad nikdy nestal prepychovým pánsky sídlom. V roku 1273 hrad napadol a poškodil český kráľ Přemysl Otakar II. Hrad často menil majiteľov. Známy sa stal až pod vládou Nádasdyovcov. Hrad sa stal najmä tajomný v súvislosti s jeho poslednou majiteľkou Alžbetou Báthoryovou. Čachtická pani, v súvislosti s túžbou po večnej kráse a mladosti ovládala krutou vášňou sadizmu, sa dopustila zločinov, ktoré v Uhorsku, a aj potom nemali obdobu. Medzi jej obeť patrilo údajne 650 dievčat. Tieto zločiny páchala dokázateľne celé štvrtstoročie. Po jej smrti hrad slúžil ako pevnosť a bol vypálený. Zrúcaniny hradu tvoria dodnes viditeľné budovy, dvíhajúce sa na hornom, strednom a dolnom hrade. Opevnenia si zachovali zvyšky pôvodných omietok s maľbami. Z hradu je nádherný výhľad na okolité svahy a rozprestiera sa tam prekrásna

²⁷ FINDROVÁ, I.: *Názvy hradov a zámkov v Slovenskej republike*. Slovenský úrad geodézie a kartografie, Bratislava, 1990, s. 121

prírodná scenéria so vzácnou faunou a flórou.²⁸

Múzeum Čachtice

Zachytáva dejinné udalosti a približuje návštevníkom kultúrne tradície a ľudovú kultúru okolia. Expozíciu tvoria historické zbrane, dokumenty, odevy, šperky, súbor portrétov príslušníkov miestnych šľachtických a zemianskych rodov. Najpríťažlivejšou expozíciou je časť venovaná, už spomínanej vrahyni Alžbete Báthoryovej.²⁹

Hrad Tematín

Štvoricu hradov v našom vymedzenom území dopĺňa hrad Tematín. Je jeden z najvyššie položených hradov na Slovensku. Tematínsky hrad vznikol pravdepodobne po tatárskom vpáde okolo polovice 13. storočia. Spolu s Trenčianskym, Beckovským a Čachtickým hradom zabezpečoval ochranu severozápadných pohraničných priesmykov Uhorska. Chránil aj dôležitý brod cez Váh, spomínaný listinne z roku 1453. V 13. a 14. storočí bol kráľovským majetkom. V druhej polovici 14. storočia, keď hrad stratil svoj pôvodný strategický význam, prešiel do súkromných rúk. V roku 1368 ho kráľ Ľudovít I. daroval svojmu čašníkovi Mikulášovi a jeho bratom za zásluhy v neapolskom ťažení. Neskôr patril Thurzovcom, Ujlakyovcom a koncom 17. storočia Bercsényovcom. Za prudkých stavovských bojov v rámci Rákocziho povstania v roku 1710 hrad veľmi poškodili a v súčasnosti chátra.³⁰

Kniežacia mohyla

Leží v obci Očkov, kde sa archeológom pri odkrývaní sídliska a pohrebiska zo staršej doby bronzovej podarilo odhaliť unikátne nálezy v celoeurópskom meradle. Významná archeologická lokalita s nálezmi z obdobia rokov 1200-1000 pred n. l. Prezентuje mohylu velatickej kultúry – mohylový kniežací hrob a sprístupnená je od roku 1966. Našlo sa tu asi 250 hrobov, veľa predmetov z obdobia sťahovania národov, unikátny je

²⁸ <http://www.skonline.sk/hrad.php?id=46> 07.01.2012

²⁹ http://www.muzeum.sk/defaulte.php?obj=muzeum&ix=mc_tnm 28.02.2012

³⁰ JANOTA, Ľudovít: *Slovenské hrady*. Bratislava: Tatran, 1974. s. 174-176

nález alabastrovej urny. Lokalita je upravená so stálou muzeálnou expozíciou.³¹

Skalka nad Váhom

Táto obec je dlhé roky objektom prírodovedeckého, archeologického, historického a architektonického výskumu. Dôležitá je aj z hľadiska cirkevných dejín. Osídlenie Skalky datujú odborníci na základe archeologických nálezov od neskorej doby kamennej. Je to najstaršie pútnické miesto na Slovensku, tvorí ju Malá a Veľká Skalka:

Malá Skalka - dvojvežový kostolík postavený v románskom slohu sa spomína po prvý raz v roku 1208.

Veľká Skalka - kostolík, kláštor a jaskyňa. Kostolík bol postavený v roku 1224 v gotickom slohu. V roku 1664 sa celý objekt dostáva pod správu jezuitov, ktorí ho zrekonštruovali a v roku 1717 znovu postavili kaplnku Sv. Andreja-Svorada a Beňadika s novou kupolou a vežou. V objekte kláštora sa nachádza vchod do pôvodnej jaskyne pustovníkov.³²

Mestská veža

Mestská veža, nazývaná aj dolná brána bola postavená ako súčasť trenčianskeho mestského opevnenia zrejme začiatkom 15. storočia. Už od stredoveku slúži ako západný vstup na hlavné, Mierové námestie. Gotická veža mestskej brány je zaklenutý lomeným gotickým oblúkom. Pôvodná brána bola iba dvojpodlažná, postavená na štvorcovom základe. Neskôr bola prestavaná, zvýšená a zosilnená vybudovaním polkruhového barbakanu s menšou predsunutou baštou, do ktorého sa vstupovalo padacím mostom. Veža bola postupne nadstavená do osembokého pôdorysu na súčasných šesť podlaží a 32 metrov. Opevnenie zbúrali v roku 1857. Vo vrchole veže bol pôvodne renesančný hodinový stroj zo 16. storočia, ktorý v roku 1934 vystriedali elektrické vežové hodiny, ktoré sa tam nachádzajú dodnes ako výstavný exponát. Pôvodný renesančný stroj je súčasťou expozície Katovho domu. Na vežu sa dá dostať

³¹ http://www.skonline.sk/lokalita_mesto.php?id=1033 28.02.2012

³² POZNÁVAJ A CHRÁŇ: *Sedem divov trenčianskeho samosprávneho kraja*. MS design, 2009. s. 17

výťahom a schodmi.³³

Katov dom

Podľa ľudovej tradície bol v 17. storočí obydľím mestského kata. Pravdepodobnejšie je, že za svoj názov vďačí až romantickému 19. storočiu, keď tu vraj býval mestský dráb. Je jediným zachovaným dokladom podoby stredovekého meštianskeho domu v Trenčíne. Renesančný, pôvodne gotický trojpodlažný objekt s dvojpriestorovou dispozíciou a drevenou obežnou pavlačou, stojí na Ulici Matúša Čáka pri prístupovej ceste na hrad.³⁴

Synagóga

Trenčianska synagóga patrí k najkrajším a najzaujímavejším dielam svojho druhu na Slovensku. Bola strediskom židovskej komunity v Trenčíne. Bolo tu niekoľko synagóg, resp. domov, ktoré slúžili ako modlitebne. Synagóga bola postavená v rokoch 1909-1912 trenčianskou stavebnou firmou Fuchs a Niegreis. Slávnostne otvorená a vysvätená bola v septembri 1913. Táto novoromantická stavba centrálneho typu s ústrednou kupolou je zmesou byzantských a secesných štýlov s modernou železobetónovou kupolovou konštrukciou. Pozoruhodná budova je príkladom raných modernistických trendov. Synagóga sa používala na neologické účely do druhej svetovej vojny, počas ktorej bola v roku 1941 znesvätená a bolo zničené aj jej vnútorné zariadenie. Povojnová oprava budovy prebehla v rokoch 1945-1948 vďaka zbierke ľudí, ktorí prežili holokaust. V roku 1948 bola slávnostne vysvätená. Hlavná modlitebná sieň bola kedysi bohato dekorovaná. Dnes je viditeľných niekoľko detailov vrátane vitrážových okien, modrej maľovky na kupole s orientálnym motívom a zachoval sa aj historický luster v jej strede. Malá modlitebňa v zadnej časti objektu s pôvodným zariadením a pamätnou tabuľou so zoznamom 1 350 trenčianskych obetí holokaustu bola obnovená v roku 1990. Dnes synagóga slúži ako výstavná sieň, sú tu však realizované aj iné projekty. Synagóga je zaradená do projektu Slovenská cesta

³³ <http://www.trencin.sk/12464> 20.12.2011

³⁴ LACIKA, Ján: *700 Slovenských hradov, zámkov, kaštieľov, panských sídel a pevností*. Bratislava: Ikar, 2010. s. 283

židovského kultúrneho dedičstva.³⁵

Mierové námestie

Mierové námestie je šošovkovitého tvaru a tvorí základ historického mesta Trenčín. Jeho podoba sa v priebehu rokov menila. Poznamenaná bola predovšetkým meštianskou stavebnou aktivitou. V roku 1652 na ňom jezuiti postavili kostol a kláštor - dnes známy ako Piaristický kostol sv. Františka Xaverského. V 18. storočí boli postavené sochy sv. Jána Nepomuckého a Morový stĺp. Začiatkom 19. storočia postavili sochu sv. Floriána, symbol ochrany pred požiarom (už neexistuje). V roku 1987 bolo po rozsiahlom stavebnom a architektonickom výskume vyhlásené za Mestskú pamiatkovú rezerváciu. Každoročne sa na námestí konajú rôzne kultúrne podujatia a vystúpenia kapiel a súborov.³⁶

Farský kostol narodenia Panny Márie

Farský kostol stojí na vršku pod Trenčianskym hradom. Tvoril pôvodne súčasť mestského opevnenia a chránil prístupovú cestu na hrad. V roku 1324 bol kostol postavený. Okolo polovice 15. storočia bol zmenený na sieňové trojlodie s polygonálnym záverom. V roku 1528 za Katziarovho útoku bol vypálený. Kostol bol viackrát poškodený ohňom. Po požiari v roku 1886 bol začiatkom 20. storočia upravený do dnešnej podoby postavením novej kopule veže. V stene predsieň kostola je vsadená gotická náhrobná tabuľa zástavníka Martina Zimu z roku 1498. V chrámovom poklade sa nachádza i pozlátená gotická monštrancia, ktorú v roku 1364 daroval kráľovi Ľudovítovi Veľkému cisár Karol IV. pri príležitosti úspešných mierových rokovaní konaných na Trenčianskom hrade. V ľavej bočnej lodi chrámu sa nachádza pohrebná kaplnka Ilešháziouvcov z roku 1648. Zo starého gotického zariadenia kostola sa zachovali dva fragmentálne zachované maľované oltárne krídla z čias okolo 1400 a fragment malého prenosného oltárika Panny Márie z roku okolo 1420, ktoré sú v Národnej galérii v Budapešti.³⁷

³⁵ <http://www.visittrencin.sk/objekt/synagoga> 07.01.2012

³⁶ <http://www.trencin.sk/12473> 20.12.2012

³⁷ <http://www.trencin.sk/12460> 20.12.2012

Morový stĺp

Bol postavený v strede námestia v roku 1712 na pamäť morovej rany, ktorá postihla Trenčín v roku 1710. Na popud trenčianskeho grófa Mikuláša Ilešháziho ho vytvorili v barokovom duchu viedenský kamenárski majstri. Morový stĺp Najsvätejšej Trojice sa nachádza uprostred Mierového námestia.³⁸

Rímsky nápis

Z 2. stor. n.l. sa zachoval rímsky nápis na hradnej skale Trenčianskeho hradu. Text vytesaný do trenčianskej hradnej skaly je najvýznamnejšou známou rímskou písomnou pamiatkou na území Slovenska. Maximianus v texte vyslovuje vďaku za víťazstvo cisárov a vojska druhej pomocnej légie v počte 855 vojakov. Pravosť nápisu dokazuje nález kamenného podstavca sochy Marca Valeria Maximiana v pozostatkoch antického mesta Diana Veteranorum (v dnešnej Zane v Alžírsku), kde sa v texte spomínajú jeho vojenské činy a spomína sa aj Laugaricio. Nápis možno vidieť z hotela Tatra.³⁹

Galéria M. A. Bazovského

Je jedinou galériou výtvarného umenia vo vymedzenom území. Je situovaná strategicky výhodne v geograficky i kultúrne zaujímavom centre mesta Trenčín. Bola založená v roku 1969. Svoje meno nesie po národnom umelcovi M. A. Bazovskom, ktorý práve posledné roky svojho pohnutého a mnohovýstového života prežil v Trenčíne (1962 - 68). Zbierky tvoria diela M. A. Bazovského. Vyše 1000 obrazov, kresieb a gvašov dokumentuje najzávažnejšie tvorivé peripetie, ohraničujú vývojové etapy Bazovského tvorby. Druhým okruhom zbierkovej i expozičnej aktivity Galérie M. A. Bazovského je slovenské výtvarné umenie 20. storočia (maľba, grafika a sochárstvo). Dokumentuje obdobie formovania základov slovenského výtvarného umenia po roku 1918 s prezentáciou najvýznamnejších osobností, jeho ďalší rozmach a štýlové vývojové premeny po II. svetovej vojne, ako aj jeho súčasnú, veľmi diferencovanú podobu. Ďalším smerom zberateľského záujmu i prezentačnej činnosti trenčianskej

³⁸ SLOBODA, Martin: *Trenčín – obrázkový sprievodca*. Bratislava: MS AGENCY, 2005. s. 24

³⁹ SLOBODA, Martin: *Trenčín – obrázkový sprievodca*. Bratislava: MS AGENCY, 2005. s. 10

galérie je precízna a exaktná dokumentácia umeleckého vývoja v rámci trenčianskeho regiónu. Koncentruje sa nielen na žijúcich autorov (malíarov, sochárov, keramikov), ale i na výtvarníkov, ktorí v Trenčíne pôsobili v minulosti alebo ich tvorba bola určitým spôsobom zviazaná s týmto regiónom.⁴⁰

3. 2. 2 Spoločenské podujatia

Kultúrno-spoločenské podujatia sa zaraďujú medzi zložky kultúry. Môže ísť o prezentáciu hudby, divadla, filmov, či o rôzne druhy umenia. Spoločenské podujatia propagujú danú lokalitu a majú vplyv na život obyvateľov. V Trenčíne a okolí je veľké množstvo podujatí, ktoré sú u obyvateľstva veľmi obľúbené. V našej bakalárskej práci sa opisujú 4 kultúrno-spoločenské podujatia, ktoré podľa nás vstúpili do povedomia Trenčanov i návštevníkov vymedzeného územia a dalo by sa povedať, že patria medzi nosné kultúrno-spoločenské podujatia vymedzeného územia.

Art film fest

Je to medzinárodný filmový festival, ktorý sa každoročne koná v Trenčianskych Tepliciach a Trenčíne. Art film fest je najstarší filmový festival na Slovensku. Predstavuje nové trendy v kinematografii. Filmári sú pozývaní na festival každý rok prezentovať svoje filmy divákovi. Môžu to byť profesionáli alebo študenti z umeleckých škôl. Medzinárodní experti sa zúčastňujú hodnotenia filmov v súťaži o prestížnu cenu Modrý anjel. Festival tiež udeľuje cenu aktérom misie ocenenia - plaketu s umelcami. Ich meno je trvalo pripevnené k „Mostu Slávy“ za vynikajúcu prácu v oblasti svetového filmu. Okrem tých najvýznamnejších slovenských a českých hercov most nesie plakety svetových celebrit filmového umenia, ako Sophia Lorenová, Jean Paul Belmondo, Franco Nero.⁴¹

Art Film Fest patrí medzi najvýznamnejšie kultúrno-spoločenské podujatia roka, významný aj v zahraničí. Festival si počas 18-tich rokov vybudoval hustú sieť

⁴⁰ <http://www.gmab.sk/o-galerii.html> 28.02.2012

⁴¹ SLOVAK TOURIST BOARD: *Trenčín Region*. Bratislava: Print Slovenská Grafia, 2008

medzinárodných kontaktov a dokázal, že vie na festival priviesť zaujímavé osobnosti svetovej kinematografie. Dominantou je Medzinárodná súťaž hraných filmov. Okrem filmových projekcií sa každoročne chystá pre návštevníkov aj možnosť zúčastniť sa filmových seminárov, či navštíviť výstavy. Výzvou organizátorov je dostať slovenských divákov späť do kín a vychovať novú generáciu filmových obdivovateľov. Prezident festivalu je herec Milan Lasica.⁴²

Bažant Pohoda

Najznámejší festival modernej hudby a tanca na otvorenom priestranstve, ktorý sa koná na trenčianskom letisku vždy začiatkom leta. Festival umožňuje vystúpenia skupinám a spevákom, ktorí produkujú rôzne žánre hudby, pochádzajúcim nielen zo Slovenska, ale z celého sveta. Festival je tiež možnosť zažiť špeciálny zážitok niekoľko hodinových koncertov.⁴³

Bažant pohoda je hudobný multikultúrny festival. Založil ho v r. 1997 Michal Kaščák, kľúčová osobnosť undergroundovej skupiny Bez ladu a skladu. Pohoda začínala ako menší alternatívny festival. V súčasnosti je to najväčší slovenský hudobný festival. Festival Pohoda je taktiež jedným z mála veľkých festivalov, za ktorých organizáciou nestojí investor či nahrávacia spoločnosť, ale konkrétny človek. Pre Pohodu sú okrem hudobného výberu typické aj zábavné atrakcie, festivalové hudobné noviny, literárne besedy, divadelné predstavenia, tanečné workshopy, diskusie, čítareň, program Liga za duševné zdravie, ale i nezisková zóna mimovládnych organizácií. Od r. 2006 je tiež Pohoda prvým slovenským festivalom, ktorý separuje odpad vzniknutý počas festivalu.⁴⁴

Trenčianske hradné slávnosti

Konajú sa už 18 rokov na Trenčianskom hrade. Toto podujatie organizuje občianske združenie Wagus. Môžeme tu vidieť výborných šermiarov, žonglérov, gladiátorov,

⁴² <http://www.slovakia.culturalprofiles.net/?id=3312> 07.01.2012

⁴³ SLOVAK TOURIST BOARD: *Trenčín Region*. Bratislava: Print Slovenská Grafia, 2008

⁴⁴ <http://www.pohodafestival.sk/> 07.01.2012

hudobníkov, tanečník a divadelníkov. Dospelí a deti si môžu zastrieľať z luku, kuše, aj z rôznych palných zbraní. Koná sa tu historický jarmok umeleckých remeselníkov, ktorí predvádzajú šikovnosť svojich rúk a ponúkajú svoje výrobky ako vhodné darčeky a spomienkové predmety. Samozrejmosťou je aj možnosť jazdenia na koňoch.⁴⁵

Trenčianske historické slávnosti

Konajú sa na Mierovom námestí, kde si pripomínáme slávu, keď v okolí Trenčína táborili Rimania. Na Trenčianskom námestí sa nachádza Rímsky tábor spolu s kuchyňou a rímsky amfiteáter obklopený tribúnami. V jeho strede na pieskovom povrchu sa odohrávajú drsné súboje Rímskych gladiátorov zo všetkou pompéznosťou, ktorá je neodmysliteľne súčasťou zábavy v Ríme i v Trenčíne. Ďalej tu môžeme vidieť vystúpenia šermiarskych skupín s medzinárodnou účasťou. Počas dňa sa tu odoháva boj Rímskych vojakov v ringballe v podaní osobností Trenčína a Trenčianskeho regiónu.⁴⁶

3. 3 Stav a využitie lokalizačných predpokladov pre CR

Naša bakalárska práca sa doteraz venovala analýze lokalizačných predpokladov, a to konkrétne prírodným a kultúrno-historickým predpokladom Trenčína a okolia. Opisovali sme predpoklady, ktoré majú vplyv na rozvoj cestovného ruchu v pozitívnom zmysle. V tejto časti opíšeme možnosti využitia lokalizačných predpokladov pre CR, z hľadiska ich každodenného využitia. Cestovný ruch vymedzeného územia Trenčín a okolie v prvom rade ovplyvňujú prírodné a kultúrno-historické predpoklady. Ďalej vo veľkej miere ovplyvňuje rozvoj cestovného ruchu kúpeľno-liečebný potenciál. Vplyv na rozvoj cestovného ruchu majú aj festivaly a rôzne slávnosti, ktoré boli spomenuté v predchádzajúcej kapitole. Z hľadiska potenciálu lokalizačných predpokladov sa vo vymedzenom území uplatňuje viacero foriem cestovného ruchu.

⁴⁵ HLATKÝ, J., BELASOVÁ, M., HULÍČIAKOVÁ, A.: *Stratégia rozvoja cezhraničného cestovného ruchu v Euroregióne Bíle-Biele Karpaty na roky 2002-2006*. 2002, s. 61

⁴⁶ <http://www.hradneslavnosti.sk/> 07.01.2012

3.3.1 Športovo-turistický cestovný ruch

Pešia turistika

V našom vymedzenom území sa nachádza pomerne hustá sieť turistických chodníkov prechádzajúcich viacerými pohoriami. Tieto chodníky sú rôznej dĺžky a náročnosť chodníkov umožňuje využívať rôzne typy turistov ako napríklad, zdatných turistov alebo rodiny s deťmi. V Trenčíne a okolí má pešia turistika bohatú tradíciu a k najznámejším a najvyhľadávanejším patrí:

1 Z Bielych Karpát do Trenčína (Mikulčin Vrch – Machnáč – Sokolí kameň – Drietoma – Trenčín)

Poloha: Biele Karpaty – centrálna časť (Súčanská vrchovina a Bošácke bradlá), Považské Podolie – zápaná časť. Táto trasa predstavuje celodennú stredne namáhavú túru. Jej náročnosť nespôsobuje výškový rozdiel, ale skôr dĺžka.

2 Na Krasín (Dolná Súča – hrad Súča – Krasín – Dolná Súča)

Poloha: Biele Karpaty - centrálna časť. Krátka až stredne náročná túra vedúca po trase náučného chodníka. Náročnosť spôsobuje skalnatý terén, ktorým prechádza.

3 Okolím Trenčína (Sídliisko Juh II – Dušova dolina – Štefánikova vyhládka – centrum)

Poloha: Strážovské vrchy – juhozápadná časť. Nenáročná rodinná trasa vedúca cez lesopark Brezina.

4 Do Trenčianskych Teplíc (Trenčín – Kubranská dolina – Trenčianske Teplice)

Poloha: Strážovské vrchy – juhozápadná časť. Poldenná stredne náročná túra, ktorá je súčasťou červeno značkovej Cesty hrdinov SNP.

5 Z Trenčianskych Teplíc do Trenčína (Trenčianske Teplice – Chata pod Ostrým vrchom – Soblahov – Trenčín)

Poloha: Strážovské vrchy – juhozápadná časť. Stredne náročná poldenná trasa, jedna z najobľúbenejších turistických trás v okolí Trenčína.⁴⁷

⁴⁷ HANUŠIN, Ján: *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. Bratislava: Dajama, 2005. s. 118-129

Cykloturistické trasy

Naše vymedzené územie má výborné podmienky na cykloturistiku a má najhustejšiu sieť cyklotrás na Slovensku. Reliéf umožňuje široký výber od nenáročných trás idúcich po rovine až po horské trasy s náročnými stúpaniami a klesaniami. Skoro všetky cyklistické výlety sa začínajú a končia v Trenčíne:

1 Južnou časťou Ilavskej kotliny

Trasa: Trenčín – Trenčianska Teplá (9 km) – Nová Dubnica (2 km) – Nová Dubnica-Kolačín (2 km) – Trenčianska Teplá-Príles (2 km) – Skalka nad Váhom (5 km) – Trenčín (8 km)

Nenáročná trasa vedúca prevažne po vedľajších verejných komunikáciách.

2 Trenčianskym Záhorím do Trenčianskych Teplíc

Trasa: Trenčín – Mníchova Lehota (10 km) – Trenčianske Jastrabie (5 km) – Svinná (4 km) – Motešice (11 km) – Trenčianske Teplice (10 km)

Stredne náročná až náročná trasa so stúpaniami vedúcimi prevažne po vedľajších komunikáciách.

3 Súčanskými kopanicami

Trasa: Trenčín – Drietoma (9 km) – Horná Súča-Dúbrava (8 km) – Dolná Súča (7 km) – Hrabovka (4 km) – Trenčín (6 km)

Stredne náročná až náročná trasa s dvoma stúpaniami vedúca najmä po rušných komunikáciách.

4 Okolo Trenčianskej kotliny

Trasa: Trenčín – Koatolná-Záriečie (7 km) – Štvrtok nad Váhom (11 km) – Bošáca (3 km) – Nové Mesto nad Váhom (8 km) – Beckov (9 km) – Trenčín (18 km)

Nenáročná trasa s jedným prudším stúpaním vedúca aj mimo územia okresu Trenčín.

5 Juhovýchodným okrajom Trenčína

Trasa: Trenčín – Trenčianska Turná (7 km) – Soblahov (5 km) – Trenčín-Kubrica (5 km) – Trenčín-Kubrá (2 km) – Trenčín (3 km)

Okruh vedie cez juhovýchod Trenčína.⁴⁸

Lyžovanie

Lyžovanie si môžu vychutnať lyžiari na svahoch pre náročnejších aj menej náročných. V našom vymedzenom území nájdeme lyžiarske strediská v Kálnici, Veľkej Javorine a Bezovci. Bezovec má výborné podmienky pre zjazdové, bežecké lyžovanie, zimnú turistiku a sánkovanie. Stredisko Kálnica má v súčasnosti vybudovaný systém zavlažovania a zasnežovania. Do budúcnosti má ambíciu vytvoriť kvalitné stredisko cestovného ruchu s celoročným využitím.

3. 3. 2 Kúpeľno-liečebný cestovný ruch

Zastúpený je najmä v Trenčiansky Tepliciach. Slúži na upevnenie zdravia, znižuje dôsledky chorôb na organizmus človeka. Kúpele sú vhodné na liečbu pohybového ústrojenstva a nervovej sústavy. Prírodné liečivé vápenato-sírne pramene s teplotou 36-40 °C vyvierajú priamo v kúpeľných bazénoch a sú využívané bez akéhokoľvek zásahu. Najznámejšou a najcharakteristickejšou budovou kúpeľov je kúpeľný dom Sina s kúpeľom Hammam (1888) postavenou v orientálnom štýle.⁴⁹

V Trenčianskych Tepliciach sa nachádza množstvo prírodných liečivých zdrojov, vhodné prírodné prostredie a vysokú úroveň tu dosahuje spoločensko-kultúrny život. Taktiež sa tu v poslednej dobe rozvinul cestovný ruch s náplňou služieb wellness.

3. 3. 3 Rekreačný cestovný ruch

Uskutočňuje sa v hodnom prírodnom prostredí, slúži na oddych a zábavu. V Trenčíne je vhodným miestom Ostrov – camping. Je to športovo-oddychový areál s možnosťou športového využitia ako napríklad, kanoistiky, letného kúpania a ubytovania. Ďalšie vhodné rekreačné stredisko vo vymedzenom území je vodná

⁴⁸ HANUŠIN, Ján: *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. Bratislava: Dajama, 2005. s. 130-138

⁴⁹ TRENČIANSKE TEPLICE: *Sprievodca mestom a kúpeľmi*. Bratislava: Tlač Faber, 2008

nádrž Zelená voda, ktorá je veľkým lákadlom pre návštevníkov v letnom období. Areál Zelenú vodu tvoria jazerá, ktoré sú vzájomne prepojené, poskytujú relax, kúpanie a tiež rybolov.

3.3.4 Poľovnícky a lovecký cestovný ruch

Vyžaduje si špecifické služby a riadi sa zákonmi. Vo vymedzenom území by sme tu mohli zaradiť vodnú nádrž Baračka, čo je aj veľkým lákadlom pre turistov s rekreačným rybolovom s plochou 18 ha pri Trenčianskych Tepliciach, ďalej umelo vytvorenú vodnú nádrž Bodovka, taktiež Zelená voda a na brehoch rieky Váh.

3.3.5 Incentívny cestovný ruch

V minulosti išlo o starostlivosť a oddych zamestnancov. V súčasnosti ide aj o uspokojenie účastníka cestovného ruchu po ďalšom vzdelaní a získaní nových vedomostí. Delí sa na niekoľko častí, ale v Trenčíne sa uplatňujú dva, a to kongresový cestovný ruch a výstavníctvo.

3.3.6 Zážitkový cestovný ruch

Horolezectvo - uplatnené je v obci Beckov. Skalnatý útvar patrí medzi najvýznamnejšie cvične a horolezecké terény na Slovensku. Je ideálnym miestom na skalolezenie a pre vyznávačov freeclimbingu.

Adrenalínové lietanie - zaraďuje sa do zážitkového cestovného ruchu, patrí sem rogalové lietanie, paragliding a vyhliadkové lety nad krásnou prírodnou scenériou vymedzeného územia. V Trenčíne sa nachádzajú letecké školy. Lietanie je aktívny oddych v lete aj v zime.

Jazdectvo - je jazda na koni spojená so spoznávaním vidieka. V našom vymedzenom území je vybudovaný Bielokarpatský jazdecký chodník, ktorý vedie až na vrchol Veľkej

Javoriny. Pod jazdectvo sa zaraďuje hipoturistika – v mestskej časti Nozdrkovce a Motešiciach sa nachádzajú stajne, ktoré poskytujú možnosti výletov na koňoch.

3. 3. 7 Kultúrno-poznávací cestovný ruch

Vo vymedzenom území je rozvinutý, návštevníci majú možnosť oboznámiť sa s kultúrno-historickými pamiatkami, archeologickými pamiatkami, spoločenskými podujatiami a tie boli spomenuté v predchádzajúcich kapitolách.

4. SWOT ANALÝZA HODNOTENÉHO ÚZEMIA

O našom vymedzenom území môžeme povedať, že je ideálnym regiónom pre rozvoj cestovného ruchu. Ale okrem spomínaných atraktivít, ktoré majú obrovský vplyv na rozvoj cestovného ruchu tu nájdeme množstvo prvkov, ktoré realizáciu cestovného ruchu obmedzujú alebo negatívne ovplyvňujú. Pre lepšie pochopenie ovplyvňujúcich faktorov cestovného ruchu sme vypracovali SWOT analýzu.

Preto, ak chceme navrhnúť niečo nové, musíme vychádzať z reálneho poznania súčasného stavu, stanoviť si prognózu zmien a navrhnúť cieľový stav. K tomu nám napomáha SWOT analýza.

SWOT analýza je:

S – silné stránky (z angl. strenghts)

W – slabé stránky (weaks)

O – príležitosti (opportunities)

T – ohrozenia (threats).

Najskôr musíme definovať danú oblasť, ktorá je kľúčová pre dané riešenie, čo sme urobili v predchádzajúcich kapitolách. Na základe SWOT analýzy definujeme slabé a silné stránky vymedzeného územia, pomocou ktorých zistujeme čo tvorí ponuku rozvoja cestovného ruchu daného územia. A pomocou príležitostí a ohrození zistujeme, čo ovplyvňuje rozvoj cestovného ruchu.

Silné stránky

- výborná geografická poloha s dobrou dopravnou infraštruktúrou tvoriacou hlavné ťahy
- výborná poloha vymedzeného územia nielen v rámci Slovenska, ale aj v rámci Európy
- významná je hranica s Českou republikou s možnosťou a vývojom cezhraničnej spolupráce v rámci regiónov

- najväčší vplyv pre rozvoj CR majú vhodné lokalizačné predpoklady vymedzeného územia
- krásne prírodné prostredie a zachované životné prostredie
- množstvo kultúrno-historických pamiatok a zaujímavostí
- množstvo hradov
- Trenčiansky hrad, ako jeden z najkrajších hradov na Slovensku, zaujímavé nočné prehliadky
- dlhodobé skúsenosti s organizovaním množstva významných a navštevovaných kultúrnych, folklórnych a športových podujatí (Pohoda festival, Art film)
- organizovanie akcií so zdôraznením našich tradícií
- hustá sieť cykloturistiky a pešej turistiky
- množstvo bagrovísk pri Váhu vhodných na rybárstvo
- existencia doplnkových služieb, ako napr. jazda na koňoch v prírode, skalolezectvo
- využitie letiska v Trenčíne na adrenalínové športy a vyhliadkové lety
- ponuka zaujímavých športových a turistických atraktivít
- vodné prírodné podmienky pre letnú aj zimnú rekreáciu
- lyžiarske vleky
- rozšírenosť rôznych druhov a foriem CR
- obrovský potenciál pre rozvoj kúpeľníctva a množstvo minerálnych prameňov v okolí
- existencia veľkého množstva stravovacích a ubytovacích zariadení
- existencia výstaviska v Trenčíne

Slabé stránky

- nedostatočná prezentácia a kvalita poskytovaných turistických služieb
- nedostatočné využitie existujúceho potenciálu pre rozvoj turizmu, vrátane výskumu a vývoja
- prakticky nefungujúca regionálna organizačná štruktúra CR (slabá propagácia, marketing, reklama, predaj)

- zlý stav niektorých historických pamiatok a objektov
- nedostatočná údržba niektorých atraktivít
- nedostatočná úroveň dodržiavania zásad ochrany prírody
- neexistencia centrálného združenia organizujúceho cestovný ruch vo vymedzenej oblasti
- slabé informácie ohľadom cestovného ruchu
- slabá úroveň služieb v oblasti CR
- slabá úroveň orientačného značenia v oblasti
- nedostatok peňazí pre rozvoj turizmu
- výtržníci poškodzujúci zariadenia cestovného ruchu
- absencia komplexných balíkov služieb
- absencia prieskumu trhu CR vymedzeného územia a vedenia pravidelných štatistík
- zastaraný imidž mesta Trenčín „mesto módy“
- slabá starostlivosť mesta Trenčín o kultúrne dedičstvo
- nevyužitý potenciál Váhu na vodnú rekreáciu a Ostrova na športové využitie

Príležitosti

- dovybudovanie územia rozvinutou turistickou infraštruktúrou – ubytovacie, stravovacie služby
- zlepšenie turistického imidžu vymedzeného územia prostredníctvom cielenej propagácie (účasť na veľtrhoch CR, masmédiá, propagačné materiály)
- získanie imidžu významnej športovo-rekreačnej oblasti CR na Slovensku vďaka dobudovaniu komplexného strediska CR (na Ostrove v Trenčíne a Zelená voda v Novom Meste nad Váhom)
- využitie významnej geografickej polohy vymedzeného územia pre rozvoj cestovného ruchu
- obnova kultúrno-historických pamiatok
- neustála obnova hradov a rekonštrukcia
- väčšia propagácia hipoturistiky v Nozdrkovciach

- oživenie miestnych tradícií
- intenzívny rozvoj cezhraničnej spolupráce s Českou republikou
- vytváranie pracovných miest v cestovnom ruchu
- možnosť spojenia nevyužitého potenciálu rozvoja CR v rámci regiónu do atraktívnych balíkov
- využitie významných historických udalostí v rámci rozvoja kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu
- nárast krátkych dovolení na dlhšie
- zvyšovanie atraktivity vymedzeného územia
- dobudovanie sietí cykloturistiky

Ohrozenia

- pretrvávajúca malá podpora rozvoja cestovného ruchu
- nedostatok peňazí na rozvoj konkurencieschopnosti podnikov, vrátane výskumu a vývoja
- zhoršovanie stavu kultúrno-historických pamiatok
- nebezpečenstvo zrútenia sa časti hradného opevnenia v Trenčíne
- konkurencia ponuky cestovného ruchu okolitých regiónov
- nedoriešená koncepcia medzištátneho prepojenia
- nedostatočná podpora domáceho cestovného ruchu
- podceňovanie kvality služieb
- devastácia chránených území
- nezáujem a neochota ľudí zapájajúcich sa do rozvojových projektov
- nedostatok fantázie a tvorivosti
- neustály rast cien
- podceňovanie kvalifikovanej sily v cestovnom ruchu a úbytok pracovnej sily odchodom do iných miest

5. NÁVRHY NA ZLEPŠENIE ROZVOJA CR V TN A OKOLÍ NA ZÁKLADE LOKALIZAČNÝCH PREDPOKLADOV

Naše vymedzené územie Trenčín a okolie s kultúrne-historickými a prírodnými predpokladmi tvorí priaznivé podmienky pre rozvoj cestovného ruchu. Vhodná členitosť terénu s možnosťou celoročného využitia, nespočetné množstvo prírodných atrakcií, vysoká úroveň festivalov, tradícia výstavníctva a kúpeľníctva je správny predpoklad na ďalší rozvoj. Tým, že sme v predchádzajúcich kapitolách analyzovali vymedzené územie, tak na základe SWOT analýzy navrhujeme:

- ❖ na základe úspešného fungovania a rozvoja cestovného ruchu vo vymedzenom území je dôležitá geografická poloha. V našom prípade je dôležité využiť hranicu s Českou republikou a to cezhraničnú spoluprácu. Dôležité je ponúknuť turistom čo najviac atrakcií a udržať turistu čo najdlhšie. Preto ak mu nedokážeme splniť želania a ponúknuť atraktivity je možné, že to dokážeme pomocou cezhraničnej spolupráce a uspokojíme jeho potreby. Dôležité je organizovanie pravidelných workshopov za účasti slovenských a českých aktérov cestovného ruchu z pohraničného územia za účelom plánovania spoločných cezhraničných aktivít v oblasti CR. Ďalej je dôležitá tvorba databázy účastníkov cestovného ruchu.

- ❖ z hľadiska stratégie rozvoja CR sú dôležité cieľové skupiny návštevníkov. Popri domácich turistoch v našom vymedzenom území dominuje česká, poľská, rakúska a maďarská klientela. Výrazný nárast v posledných rokoch sú turisti zaujímaví sa o cykloturistiku. Územie má hustú sieť cyklotrás a vzhľadom na lokalizačné predpoklady má šancu na Slovensku dominovať. Treba však posilniť ubytovacie služby pre cykloturistov. Vhodné by bolo vybudovať celú sieť požičovní bicyklov, ktoré by boli umiestnené na jednotlivých trasách. A turisti vrátia bicykel tam, kde im to bude najviac vyhovovať. Treba však posilniť

značenie cyklotrás a taktiež všetkých turistických atrakcií najviac viditeľných turistami.

- ❖ ďalšou dominujúcou cieľovou skupinou sú turisti navštevujúci kultúrno-historické pamiatky. Vymedzené územie Trenčín a okolie disponuje množstvom kultúrno-historických pamiatok, ale aj prírodnými predpokladmi, avšak pre rozvoj cestovného ruchu nevyužíva tieto danosti v dostatočnej a konkurencieschopnej miere. Mesto Trenčín so svojím potenciálom, rekreačné stredisko Ostrov, areál Zelená voda, hrad Beckov, všetky spomínané pamiatky a významné lokality územia v predchádzajúcich kapitolách sa často vnímajú ako konkurencia. Rozvoj CR na území sa preto pomaly vyvíja, pretože územie nie je propagované ako celok. Preto je dôležité do budúcnosti vymedzené územie propagovať ako celok.
- ❖ dôležité pri rozvoji CR je marketing cestovného ruchu vymedzeného územia, a to je propagovať ho pomocou marketingového mixu a to reklamou, podporou predaja, oslovením potenciálnych zákazníkov. Slúžiť by mal ako zdroj informácií a ako hlavný zdroj určovania trendov rozvoja cestovného ruchu. Treba robiť prieskum, zisťovať a vyhodnocovať potreby turistov, spokojnosť a motív návštevy. To je možné prostredníctvom dotazníkov a ankiet, ktoré by mohli byť umiestnené pri každej navštevovanej atrakcii alebo na internetovej stránke mesta Trenčín a Nového Mesta nad Váhom. Dotazníky by boli vo viacerých jazykoch. Na základe zistení organizovať školenia a kurzy pre aktérov cestovného ruchu so zameraním na zistené výsledky prieskumu trhu a prispôbiť služby tak ako sú žiadané.
- ❖ inštalácia informačných tabúl, ktoré by upozorňovali na atraktivity regiónu
- ❖ propagovať by sa mali všetky jednotlivé atraktivity na území a to i pomocou cestovných kancelárií, pretože v súčasnej dobe sa zameriavajú na zahraničný trh

a nie domáci. Cestovné kancelárie by mali ponúkať rôzne balíky služieb prepojené jednotlivými atrakciami nachádzajúcich sa na území. Dostať do popredia kúpeľné mesto Trenčianske Teplice a vypracovanie konkrétnych balíčkov spojených s mestom, a komplexnými službami cez dopravu, sprievodcov, až po poistenie. Mesto Trenčín a okolie by sa mali okrem prilákania návštevníkov snažiť aj o to, aby zážitky z výletov z miest boli také, že sa každý návštevník bude chcieť opäť vrátiť.

- ❖ mohol by vzniknúť komplexný turisticko-informačný portál vymedzeného územia, ktorý by informoval o všetkom diania na území. Obsahoval by všetky atrakcie vymedzeného územia ako sú historické pamiatky, prírodné krásy, kultúrne podujatia a festivaly, výstavy a veľtrhy, športovo-turistické možnosti, ubytovacie a stravovacie zariadenia. S možnosťou zvolenia rôzneho jazyka, aby si aj zahraniční turisti mohli pozrieť potrebné informácie.
- ❖ kvalita poskytovaných služieb je ďalší ovplyvňujúci faktor rozvoja cestovného ruchu a zvyšovaním návštevnosti vymedzeného územia. Mesto Trenčín by mohlo motivovať poskytovateľov služieb na zlepšenie kvality, napr. udeľovaním známky kvality na základe zlepšenia ich bude propagovať a odporúčať na stránkach alebo propagačných materiáloch.
- ❖ neustála obnova a rekonštrukcia kultúrno-historických pamiatok
- ❖ v súčasnej dobe mesto Trenčín a okolie ako keby nemalo záujem rozvíjať cestovný ruch. Realizácia niektorých návrhov by určite dopomohla k imidžu a rozvoju cestovného ruchu vo vymedzenom území, pretože turisti sú čím ďalej náročnejší. Dobré by bolo zavedenie a získavanie štatistických údajov navštevovaných miest, ktoré sú momentálne neprehľadné a nejednotné, na základe, ktorých sa zistí, či sú alebo nie sú navštevované v dostatočnej miere. A následne sa zamerať na to, čo turisti naozaj chcú.

ZÁVER

Cestovanie sa už dávno radí nielen medzi potreby ľudí, ale i medzi ich hlavné záľuby. Ako už bolo spomínané, pre domácich turistov sú hlavne prezentované zahraničné krajiny. Podľa nášho názoru je veľa zaujímavých miest aj na území Slovenska. Preto sme sa rozhodli napísať bakalársku prácu, kde sme si vymedzili územie Trenčín a jeho okolie.

Cieľom bakalárskej práce bola analýza a vyhodnotenie lokalizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu Trenčína a okolia, a pôsobiacich činiteľov na atraktivitu oblasti. Na základe SWOT analýzy sme zistili silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. Prioritou práce boli lokalizačné predpoklady, na základe ktorých sa potvrdzuje, že územie ponúka množstvo prírodných i kultúrno-historických predpokladov, ktoré sú podrobne opísané v práci. Trenčín a okolie má široké možnosti na rozvoj cestovného ruchu. K rozvoju cestovného ruchu dopomáhajú prírodné podmienky, a to členitosť územia, mierne teplé klimatické podmienky, či rozmanitosť prírodných a kultúrno-historických predpokladov s možnosťou celoročného využitia. Vymedzené územie má bohatú históriu, mnoho významných pamiatok a koná sa tu množstvo spoločenských podujatí medzinárodného charakteru. Na vysokej úrovni je tradícia výstavníctva a rozvoj kúpeľníctva. Ďalší dôležitý faktor je výhodná geografická a strategická poloha v rámci Slovenska. Nami vymedzené územie sa nachádza v strede hospodársko-priemyselne silne rozvinutého územia Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina. A tiež dôležitý faktor je hranica s Českou republikou, kde sa rozvíja cezhraničná spolupráca miest a regiónov.

Avšak pre rozvoj cestovného ruchu Trenčína a okolia je potrebné zdôrazniť, aby sa do rozvoju cestovného ruchu zapojili všetky subjekty a atraktivity vymedzeného územia, a reprezentovali sa ako celok. Pretože cestovný ruch je jav veľmi citlivý na imidž celej krajiny a sám ho napomáha veľmi účinne a efektívne vytvárať. Myslíme si, že vhodnou kombináciou našich návrhov, by mohlo vymedzené územie patriť medzi obľúbené a vyhľadávané. Pretože všetkými faktormi sa územie stáva veľmi atraktívne a zároveň obľúbeným regiónom pre zahraničných a domácich turistov.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

DEMEK, Jaromír: *Úvod do štúdia teoretickej geografie*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987.

FINDROVÁ, I.: *Názvy hradov a zámkov v Slovenskej republike*. Slovenský úrad geodézie a kartografie, Bratislava. 1990. ISBN 80-85164-16-7

HANUŠIN, Ján: *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. Bratislava: Dajama, 2005. ISBN 80-89226-02-7

HLATKÝ, J., BELÁSOVÁ, M., HULIČIAKOVÁ, A.: *Stratégia rozvoja cezhraničného cestovného ruchu v Euroregióně Bílé-Biele Karpaty na roky 2002-2006*, 2002

JANOTA, Ľudovít: *Slovenské hrady*. Bratislava: Tatran, 1974. ISBN 80-71360-48-1

KASPAR: *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: EF UMB, 1995. ISBN 978-80-8078-215-3

LACIKA, Ján: *700 Slovenských hradov, zámkov, kaštieľov, panských sídel a pevností*. Bratislava: Ikar, 2010. ISBN 978-80-551-2197-0

MARIOT, Peter: *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983. ISBN 80-245-0858-3

MILL, Robert: *The Tourism System*. Toronto: Prentice-Hall International Editions, 1992. ISBN 0-13-928094-4

NOVACKÁ, Ľ a kol.: *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. Bratislava: Ekonóm, 2010. ISBN 978-80-225-2982-2

PLESNÍK, Pavol: *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. Bratislava: Ekonóm, 2008. ISBN 970-80-225-2476-6

POZNÁVAJ A CHRÁŇ: *Sedem divov trenčianskeho samosprávneho kraja*. MS design, 2009. ISBN 978-80-89378-06-7

SLOBODA, Martin: *Trenčín – obrázkový sprievodca*. Bratislava: MS AGENCY. 2005. ISBN 80-89159-23-0

Sprievodca IV. Západoslovenského tábora ochrancov prírody, Beckov 1985.

SLOVAK TOURIST BOARD: *Trenčín Region*. Bratislava: Print Slovenská Grafia, 2008

ŠIŠMIŠ, Milan a kol.: *Trenčín a okolie*. Bratislava: Vydavateľstvo Obzor, 1974.

ŠIŠMIŠ, Milan a kol.: *Trenčín, Vlastivedná monografia 1*. Bratislava: Alfa, 1993. ISBN 80-05-01114-8

TRENČIANSKE TEPLICE: *Sprievodca mestom a kúpeľmi*. Bratislava: Tlač Faber, 2008

OSTATNÉ ZDROJE:

Bažant pohoda. Dostupné z WWW: <<http://www.pohodafestival.sk/>> (07.01.2012)

Cestovný ruch v Trenčianskom kraji. Dostupné z WWW:

<<http://slovensko.infoweb.sk/kraje/trenciansky/cestovny-ruch>> (07.01.2012)

Oficiálne stránky mesta Trenčín, Farský kostol narodenia Panny Márie. Dostupné z WWW: <<http://www.trencin.sk/12460>> (20.12.2012)

Oficiálne stránky mesta Trenčín, História mesta Trenčín. Dostupné z WWW:

<<http://www.trencin.sk/historia>> (14.12. 2011)

Oficiálne stránky mesta Trenčín, Mestská veža. Dostupné z WWW:

<<http://www.trencin.sk/12464>> (20.12.2011)

Oficiálne stránky mesta Trenčín, Mierové námestie. Dostupné z WWW:

<<http://www.trencin.sk/12473>> (20.12.2012)

Skonline Váš sprievodca po Slovensku, Čachtický hrad. Dostupné z WWW:
<<http://www.skonline.sk/hrad.php?id=46>> (07.01.2012)

Skonline Váš sprievodca po Slovensku, Očkov. Dostupné z WWW:
<http://www.skonline.sk/lokalita_mesto.php?id=1033> (28.02.2012)

Slovakia Cultural Profile, Art Film Fest International Film Festival. Dostupné z WWW:
<<http://www.slovakia.culturalprofiles.net/?id=3312>> (07.01.2012)

Slovak Towns and Villages history, museums, galleries, sights, castles., Čachtické múzeum. Dostupné z WWW:
<http://www.muzeum.sk/defaulte.php?obj=muzeum&ix=mc_tnm> (28.02.2012)

Trenčín, vitajte na Považí, Synagóga. Dostupné z WWW:
<<http://www.visittrencin.sk/objekt/synagoga>> (07.01.2012)

Trenčiasnke hradné slávnosti. Dostupné z WWW: <<http://www.hradneslavnosti.sk/>>
(07.01.2012)

Zákon č. 503/2001 Z.z. O podpore regionálneho rozvoja. Dostupné z WWW:
<<http://www.build.gov.sk/mvrrsr/source/legislation/001797.pdf>> (07.01.2012)

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Schematické znázornenie predpokladov rozvoja cestovného ruchu	13
Tabuľka 2: Pohoria patriace alebo čiastočne zasahujúce do vymedzeného územia	22

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Miriam Hulajová

Obor: Manažment cestovného ruchu

Forma štúdia: kombinované

Názov práce: Vyhodnotenie lokalizačných predpokladov v cestovnom ruchu Trenčína a okolia

Rok: 2012

Počet strán textu bez príloh: 43

Celkový počet strán príloh: ---

Počet titulov slovenskej literatúry a prameňov: 16

Počet titulov zahraničnej literatúry a prameňov: 2

Počet internetových zdrojov: 13

Vedúci práce: RNDr. Antónia Dvoranová